

# Povijesni razvoj Gradske knjižnice Ivanić-Grad

---

**Milaković, Ana**

**Master's thesis / Diplomski rad**

**2019**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:* **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

*Permanent link / Trajna poveznica:* <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:683027>

*Rights / Prava:* [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

*Download date / Datum preuzimanja:* **2024-07-28**



Sveučilište u Zagrebu  
Filozofski fakultet  
University of Zagreb  
Faculty of Humanities  
and Social Sciences

*Repository / Repozitorij:*

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb  
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU  
FILOZOFSKI FAKULTET  
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI  
IZVANREDNI STUDIJ BIBLIOTEKARSTVA  
Ak. god. 2018./2019.

Ana Milaković

## **Povijesni razvoj Gradske knjižnice Ivanić-Grad**

Diplomski rad

Mentorica: doc. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić

Zagreb, rujan 2019.

# Sadržaj

UVOD.....	3
1. KRATKA POVIJEST KNJIŽNICA U HRVATSKOJ .....	4
2. POVIJEST HRVATSKIH NARODNIH KNJIŽNICA.....	8
3. KRATKA POVIJEST IVANIĆ-GRADA .....	12
4. OSNUTAK I POVIJEST GRADSKJE KNJIŽNICE IVANIĆ-GRAD.....	14
4.1. Građanska čitaonica u Ivanić-Gradu 1877. – 1945.....	14
4.2. Knjižnica Ivanić-Grad 1945. – 1990. ....	23
4.3. Gradska knjižnica Ivanić-Grad od 1990. do danas .....	24
4.4. Dječji odjel.....	26
4.5. Područna knjižnica Kloštar Ivanić .....	27
4.5.1. Članovi područne knjižnice Kloštar Ivanić .....	29
4.5.2. Nabava knjiga u područnoj knjižnici Kloštar Ivanić.....	29
4.6. Obljetnice.....	30
4.7. Tribine .....	31
5. ANALIZA STATISTIČKIH PODATAKA NAKON 1955. GODINE .....	32
5.1. Knjižni fond .....	32
5.2. Nabava knjiga .....	33
5.3. Otpis knjiga.....	34
5.4. Članovi.....	35
5.5. Posudba knjiga .....	36
ZAKLJUČAK .....	37
LITERATURA.....	38
PRILOZI .....	41
SAŽETAK .....	50
ABSTRACT.....	50
O AUTORICI.....	51

## UVOD

Od svojega osnutka 1877. godine Građanska čitaonica, danas Gradska knjižnica Ivanić-Grad, bila je središnja kulturna ustanova toga kraja. Pismohrana Knjižnice potvrđuje kontinuirano djelovanje na prosvjeđivanju svojih građana organiziranjem poučnih predavanja (npr. o važnosti čistoće), a održavanjem predstava i koncerata zadovoljavala je potrebu za kulturnim i društvenim događajima. Članovi Građanske čitaonice bili su muškarci stariji od 16 godina, građani srednjega sloja – trgovci i obrtnici, ali je i suprugama članova bilo dozvoljeno korištenje njezinih usluga. U početku su se knjige i časopisi mogli čitati isključivo u prostorijama Čitaonice, a kasnijih godina krenula je i posudba. Čitaonica nije imala stalnoga knjižničara, već ga je Glavna skupština izabirala na godišnjim sjednicama.

Sve relevantne podatke o radu i djelovanju Građanske čitaonice doznajemo iz zapisnika sa sjednica Glavne skupštine te iz izvještaja o radu koje su knjižničar, tajnik i blagajnik podnosili Glavnoj skupštini. Budući da je sva spomenuta građa do danas ostala isključivo u originalu, tj. u rukopisu, neki podatci o Građanskoj čitaonici u ovome radu možda su nenamjerno izostavljeni.

Od 1964. do 2017. godine Knjižnica je djelovala u sklopu Narodnoga sveučilišta, danas Pučkoga otvorenog učilišta, u čijem su sastavu djelovale i druge organizacije – gimnazija, Informativni centar (radiostanica i novine) te Centar za obrazovanje i kulturu sa zajedničkim službama. Godine 2017. Knjižnica postaje samostalna ustanova koja djeluje kao informacijsko, kulturno, obrazovno i socijalno središte Ivanić-Grada i okolice.

U radu je prikazan povijesni razvoj Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Na početku rada općenito je ukratko prikazana povijest hrvatskih knjižnica, zatim posebno povijest hrvatskih narodnih knjižnica te kratka povijest Ivanić-Grada. Razvoj Knjižnice prikazan je kroz nekoliko razdoblja – od osnutka Građanske čitaonice 1877. do 1945. godine, zatim od 1945. do 1990. godine, te od 1990. godine do danas. Nakon toga navedeni su statistički podatci koji prikazuju stanje knjižnoga fonda, nabavu knjiga, broj članova i drugih parametara važnih za poslovanje Knjižnice tijekom godina.

# 1. KRATKA POVIJEST KNJIŽNICA U HRVATSKOJ

Povijest knjižnica započinje još od Sumerana, naroda koji je usavršio sustav za grafičko prikazivanje misli. Oni su slikovno pismo izumili, usavršavali i pretvorili ga u sustav znakova sa sve izrazitijim fonetskim osobinama.<sup>1</sup> Najstariji sumerski zapisi potječu iz 4. tisućljeća pr. Kr., a zapisani su slikovnim pismom na glinenim pločicama. Glinene pločice čuvali su u posebnim prostorijama u okviru hramova, kraljevskih palača ili škola i možemo ih nazvati pretečama knjižnica koje su ujedno imale i ulogu arhiva i muzeja.<sup>2</sup> Postoje dokazi da su već u tim prvim knjižnicama glinene pločice bile smještene po nekim rudimentarnim stručnim skupinama te da je već u sumerskim knjižnicama postojao nekakav embrionalni klasifikacijski sustav,<sup>3</sup> budući da 13 djela dokazano pripada skupini *Mudrosti*.

Sumerska je kultura dominirala u Mezopotamiji od sredine 4. tisućljeća do početka 2. tisućljeća i u tom su vremenu zapisali velik broj tekstova različitog sadržaja i u brojnim kopijama te su prvi narod koji je svoja dostignuća zapisivao s očitom namjerom da ih sačuva za buduće naraštaje.<sup>4</sup>

Od tih prvih knjižnica pa do danas, knjižnice su bile pokazatelj i rezultat kulturne zrelosti svakog društva. Ista je situacija i s rimskim pokrajinama na teritoriju današnje Hrvatske, gdje su se nalazila važna gradska i biskupijska središta – Sirmium, Siscia, Pola, Jadera i Salona. Pretpostavlja se da su u tim gradovima postojale i knjižnice koje su, nažalost, izgubljene pod ruševinama Rimskoga Carstva. Antički grad Salona bio je središte rimske pokrajine Dalmacije i prije razaranja početkom 7. stoljeća imao je svoje škole, učitelje, pisare i knjižnice. U Dioklecijanovoj palači u Splitu bila je smještena careva osobna knjižnica koja, također nažalost, nije sačuvana. Jedini ostatak salonitanskih knjižnica mogao bi biti *Splitski evanđelistar* kojega je, prema legendi, pisao sam sveti Dujam.<sup>5</sup>

Početak srednjega vijeka u kršćanskim su krajevima, uz pokoju privatnu, postojale jedino biskupske/kaptolske i samostanske knjižnice, koje su, uostalom, jedine imale škole i uopće potrebu za knjižnicom. U 7. ili 8. stoljeću papin izaslanik Ivan Ravenjanin dobio je zadatak obnoviti crkveni život u Dalmaciji te je gradio crkve i osnivao kaptolske i biskupske škole, pa

---

<sup>1</sup> Stipčević, A. Povijest knjige. Drugo, prošireno i dopunjeno izdanje. Zagreb : Matica hrvatska, 2006. str. 9-10.

<sup>2</sup> Hebrang Grgić, I. Kratka povijest knjižnica i nakladnika : s kodovima i aplikacijom. Zagreb : Naklada Ljevak, 2018. str. 18.

<sup>3</sup> Stipčević, A. Povijest knjige. Zagreb : Matica hrvatska, 2006. str. 14.

<sup>4</sup> Isto, str. 15.

<sup>5</sup> Stipanov, J. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj : od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015. str. 14.

tako i samu Splitsku biskupiju. Za sve to bili su potrebni i skriptoriji kako bi škole i crkve dobile knjige potrebne za izobrazbu i bogoslužje. Uz skriptorij je postojala i knjižnica Splitskog kaptola u kojoj se, prema starim inventarima, nalazio velik broj rukopisnih liturgijskih knjiga, od kojih je danas sačuvano samo desetak.<sup>6</sup> Knjižnica Splitskoga kaptola smatra se najstarijom hrvatskom knjižnicom, dok je knjižnica Zagrebačke nadbiskupije, Metropolitana, knjižnica s najdužim neprekinutim djelovanjem – od osnutka 1094. pa sve do danas. Metropolitana je najprije bila u sastavu katedralne riznice koja i danas čuva najstariji hrvatski knjižnični inventar u kojem je popisano 111 rukopisa u popisu knjiga iz 1394. godine.<sup>7</sup>

Benediktinski red osnovan u 6. stoljeću uvelike je pridonio razvoju kulturnog europskog života u srednjemu vijeku. Benediktinci su osnivali samostane unutar kojih su se nalazile škole i skriptoriji, gdje su se prepisivale knjige vjerskog sadržaja, ali i djela antičkih autora. Uz svaki je benediktinski samostan postojala i knjižnica, čiji je fond najviše povećavao samostanski skriptorij. Posebno je vrijedna i značajna bila knjižnica benediktinskog samostana sv. Krševana u Zadru. Osim benediktinaca, i drugi redovi osnivaju samostane, a uz njih i škole, skriptorije i knjižnice (dominikanci, franjevci, pavlini). Tako je uz samostan sv. Dominika u Splitu vezan prvi poznati podatak o nabavi knjiga na području Hrvatske. Godine 1272. godine dvojica trogirskih pisara ugovorom su se obvezala da će prepisati jedan misal za potrebe samostana. Također, toj je knjižnici u 16. stoljeću Marko Marulić ostavio dio knjiga iz svoje privatne knjižnice. U samostanu sv. Dominika u Zadru osnovano je prvo učilište 1396. godine (*studium generale*). Knjige srednjega vijeka isključivo su u obliku kodeksa, a dimenzije su ovisile o namjeni. Budući da su bile izuzetno skupe, priuštiti su ih si mogli jedino samostani, crkve i bogataši koji su ih kupovali za svoje privatne knjižnice.<sup>8</sup> Privatnim knjižnicama služili su se osim vlasnika i drugi ljudi, stoga su vrlo važne u vrijeme prije pojave prvih javnih knjižnica.

U počecima tiskarstva mnogi su Hrvati živjeli u inozemstvu, gdje su neki radili u tiskarama, a neki su tamo objavljivali svoja djela. Do kraja 15. stoljeća tiskano je oko 150 inkunabula čijem su nastanku pridonijeli Hrvati. Hrvati su jedini narod koji je tiskao svoje inkunabule na dvama pismima (glagoljicom i latinicom) i na dvama jezicima (hrvatskom i latinskom).<sup>9</sup>

---

<sup>6</sup> Stipanov, J. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj : od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015. str. 15.

<sup>7</sup> Hebrang Grgić, I. Kratka povijest knjižnica i nakladnika : s kodovima i aplikacijom. Zagreb : Naklada Ljevak, 2018. str. 60.

<sup>8</sup> Isto, str. 60-63.

<sup>9</sup> Isto, str. 90.

U 16. stoljeću raste zanimanje za svjetovne sadržaje (pravo, astronomija, književnost, povijest...) i sve se više knjiga tiska na narodnim jezicima. Hrvatska ima tiskare u Senju, Rijeci te protestansku tiskaru u Nedelišću, ali hrvatski autori svoja djela većinom tiskaju u stranim državama. Tako je *Judita* Marka Marulića, prvo književno djelo tiskano na hrvatskome jeziku, tiskana u Veneciji 1521., isto kao i *Planine* autora Petra Zoranića, prvi roman tiskan na hrvatskome jeziku (1569.).

U razdoblju prosvjetiteljstva bitno je da znanje bude dostupno što većem broju ljudi. Stoga se radi na otvaranju knjižnica kako bi i izvori znanja bili što dostupniji, a ljudi prosvjetljeni. U tome duhu počinju se osnivati pučke škole kojima ne upravljaju nužno crkveni redovi, a javljaju se i prva čitalačka društva nazvana *casina*.

Prva knjižnica otvorena javnosti bila je Paštrićeva knjižnica u Splitu otvorena 1706. godine. Pri isusovačkom kolegiju u Zagrebu osnovana je 1607. knjižnica koja 1669. prerasta u Akademijinu knjižnicu, iz koje je kasnije izrasla Nacionalna i sveučilišna knjižnica. Godine 1816. Akademijina knjižnica dobila je pravo na obvezan primjerak svake knjige tiskane u peštanskoj sveučilišnoj knjižnici, čime joj je priznato i javno značenje.<sup>10</sup> U Hrvatskoj u vrijeme prosvjetiteljstva postoje brojne privatne knjižnice, od kojih valja istaknuti knjižnicu splitske obitelji Bajamonti te *Zrinianu*, knjižnicu Nikole Zrinskoga, čiji se dio fonda čuva u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici (NSK) u Zagrebu.

Knjižnice i knjižničarstvo počinju se u 19. stoljeću naglo razvijati i širiti. Više je razloga za to: ukidanje feudalnog sustava, nagli razvoj prirodnih znanosti, obvezno osnovno obrazovanje i povećanje broja pismenih ljudi. Sve je manje crkvenih knjižnica koje gube na važnosti. Knjižnice se specijaliziraju prema potrebama korisnika, tako da Hrvatska početkom 19. stoljeća dobiva stručne, specijalne/znanstvene i narodne knjižnice.<sup>11</sup> Mornarička knjižnica iz Trsta je preseljena u Pulu 1865. godine, knjižnica Hrvatskoga sabora osnovana je 1861. godine, osnivaju se ilirske čitaonice, preteče narodnih knjižnica (prva je osnovana u Varaždinu 1838.), a povećava se i broj školskih knjižnica koje su dobile povoljnije uvjete nakon donošenja *Zakona o školstvu* 1874. godine. Taj zakon obvezuje škole na osnivanje školskih knjižnica, a osiguran im je i novac za rad.

Porastom broja pismenih ljudi, nakon Prvoga svjetskog rata raste i broj knjižnica, međutim, većina ih djeluje u sklopu nekog društva ili udruge te knjižnice služe za promicanje vladajuće ideologije, što se nastavlja i kasnije. Upravo zbog toga osnivaju se brojne knjižnice po

---

<sup>10</sup> Stipanov, J. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj : od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015. str. 70.

<sup>11</sup> Isto, str. 93.

mjestima, selima, tvornicama, kulturno-umjetničkim društvima i sl. Knjižnice nadzire vlast koja odlučuje koja se građa smije, a koja ne smije nabavljati i posuđivati, a cenzura će postojati sve do raspada Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije 1991. godine.

Po završetku Drugoga svjetskog rata osnivaju se znanstvene knjižnice u Puli, Rijeci, Zadru, Splitu i Dubrovniku i uspijevaju dobiti pravo na obvezan primjerak. Osim znanstvenih, razvijaju se i visokoškolske te specijalne knjižnice. U narodnim knjižnicama osnivaju se posebne zbirke, npr. glazbene ili zavičajne, od kojih valja spomenuti poznatu, a ujedno i prvu zavičajnu zbirku *Zagrebiensia*, osnovanu 1954. godine u Gradskoj knjižnici Zagreb.

Razvojem knjižnica pojavila se potreba za obrazovanjem knjižničara i donošenjem zakonske regulative. Centar za studij bibliotekarstva, dokumentacije i informacijskih znanosti počinje s radom u akademskoj godini 1961./1962. na Sveučilištu u Zagrebu. Godine 1940. počinje djelovati Hrvatsko bibliotekarsko društvo, danas Hrvatsko knjižničarsko društvo, koje 1950. godine počinje objavljivati časopis *Vjesnik bibliotekara Hrvatske*, a od 1966. objavljuje i knjige. Zakon o knjižnicama donesen je 1960. godine, čime se stvaraju pravni i financijski uvjeti za sve vrste knjižnica. Sveučilišna knjižnica mijenja naziv u Nacionalna i sveučilišna biblioteka i uređuju se njezine zadaće.<sup>12</sup>

---

<sup>12</sup> Hebrang Grgić, I. Kratka povijest knjižnica i nakladnika : s kodovima i aplikacijom. Zagreb : Naklada Ljevak, 2018. str. 173-174.



## 2. POVIJEST HRVATSKIH NARODNIH KNJIŽNICA

Još su u renesansnom Dubrovniku postojali pokušaji osnivanja knjižnice koja bi bila dostupna širem sloju ljudi, međutim, ti pokušaji nisu zaživjeli. Prvom javnom knjižnicom u Hrvatskoj smatra se Paštrićeva knjižnica u Splitu, otvorena 1706. godine. Ivan Paštrić je, po uzoru na talijanske mecene i u suradnji s nadbiskupom Stjepanom Cosmijem, osnovao knjižnicu kojom su se mogli služiti i svećenici, ali i ostali Splitsani i Dalmatinci. Knjižnici je poklonio 586 svojih knjiga, što je potaknulo i ostale da slijede njegov primjer.

Narodne knjižnice izrasle su iz čitalačkih društava, tzv. *casina*, koja su se u Hrvatskoj pojavila sredinom 18. stoljeća. Prva takva čitaonica osnovana je u Zadru 1750. godine pod nazivom *Casino nobile*, a Zadrani su u njoj mogli čitati, a zatim i posuđivati novine i knjige. U narednim godinama u *casinu* su se priređivale akademije, zabave i plesovi, što je bilo uobičajeno i za druga europska *casina*.

Josip Stipanov u svojoj knjizi Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj navodi da postoje tri faze u razvoju narodnih knjižnica – ilirska, narodna i hrvatska faza.

U 19. stoljeću počinju se osnivati prve ilirske čitaonice koje, osim kulturne značajke, imaju i politički značaj jer su služile buđenju nacionalne svijesti. U to vrijeme Hrvati nisu samo težili biti što obrazovaniji i informiraniji, već su željeli hrvatski (ilirski) jezik uvesti u javnu uporabu. To je bio velik izazov, budući da je većina knjiga bila pisana na stranim jezicima. Stoga su hrvatski preporoditelji djelovali upravo kroz čitaonice gdje su se preporodne ideje mogle širiti u šire slojeve pučanstva.<sup>13</sup>

Grof Janko Drašković bio je jedan od pokretača u osnivanju ilirskih čitaonica. On je smatrao da bi čitaonica trebala imati pučko-prosvjetiteljski karakter i poučavati ljude u području poljoprivrede i trgovine. Njegovu je ideju nadvladala ilirska vizija čiji je predvodnik bio Ljudevit Gaj. Ilirci su smatrali da čitaonice prvenstveno trebaju služiti za promicanje ideja narodnoga preporoda.

Prve su čitaonice bile opremljene malim brojem knjiga, ali su zato posjedovale bogat izbor novina i časopisa. Javnosti su predstavljane kao apolitična društva prvenstveno s kulturnim ciljevima, ali su zapravo odigrale središnju ulogu u širenju ilirskih ideja. U svojim statutima naglašavale su „pouku i zabavu“ kao svrhu osnivanja jer tada za rad nisu morale tražiti odobrenje

---

<sup>13</sup> Stipanov, J. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj : od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015. str. 102-103

Beča ili Pešte, već samo mjesnih vlasti.<sup>14</sup> Čitaonice su bile središta kulturnih događanja, organizirale su brojne priredbe, predavanja, prigodne proslave, plesove, u njima su se osnivali pjevački zborovi, negdje su se igrale društvene igre i sl., a sve s ciljem okupljanja što većeg broja istomišljenika, bez obzira na njihovo članstvo u čitaonici. Također promoviraju knjige tiskane novim standardnim hrvatskim književnim jezikom koje izdaje Matica hrvatska, čime značajno utječu na buđenje nacionalne svijesti. Prvu čitaonicu pod nazivom *Prijatelji našega narodnog slovstva* osnovao je Metel Ožegović u siječnju 1838. u Varaždinu. Varaždinska gradska knjižnica i danas nosi njegovo ime. Ilirska čitaonica u Karlovcu osnovana je u ožujku pod nazivom *Ilirskoga čitanja društvo*, a *Društvo čitaonice ilirske zagrebske* osnovano je u lipnju iste godine u Zagrebu. Osim ove tri najpoznatije, čitaonice se osnivaju i u ostalim gradovima – Križevcima, Bakru, Osijeku, Đakovu, Krapini, Slavonskom Brodu i drugdje. Većina čitaonica bila je smještena u središtu grada kako bi bile što vidljivije i dostupnije. Okupljale su velik broj članova, iako su članovi mogli biti isključivo muškarci, dok su žene mogle prisustvovati na čitaoničkim priredbama i zabavama. U fondu čitaoničkih knjižnica nalazila se uglavnom beletristika, budući da znanstvena literatura na hrvatskome jeziku u to vrijeme još ne postoji. Ove su čitaonice označile početak osnivanja narodnih knjižnica.

Za vrijeme Bachova apsolutizma ukinuta je većina građanskih prava, stoga je i kulturni i društveni razvoj zaustavljen. Padom Bachova apsolutizma počinje drugo razdoblje u osnivanju narodnih knjižnica i čitaonica. Prijašnje ilirske, a sada narodne čitaonice nastavljaju s radom, a osnivaju se i nove čitaonice – u Vojnoj krajini, u Slavoniji i središnjoj Hrvatskoj. Još uvijek djeluju kao društva, a ne kao ustanove i postupno se otvaraju širim slojevima društva. Iako njihova djelatnost nije ograničena samo na čitanje, već i na priređivanje različitih društvenih događanja, mnoge od njih imale su česte prekide rada i financijske poteškoće.

U priobalnim krajevima osnivaju se nešto drugačije čitaonice jer ilirski pokret tamo nije bio toliko intenzivan. *Casina* u Rijeci usmjerena su na potrebe komunikacije trgovaca i pomoraca. U njima se govorilo na više jezika, budući da je i članstvo bilo međunarodno. Hrvatska čitaonica u Rijeci osnovana je tek nakon pripojenja grada banskoj Hrvatskoj. Društvo *Narodna čitaonica riečka* osnovano je 1849. godine s ciljem poticanja razgovora i čitanja na hrvatskome jeziku. U Dalmaciji se narodne čitaonice s rodoljubnim karakterom osnivaju najprije u većim gradovima – Zadru, Šibeniku, Splitu, Dubrovniku, a zatim i drugdje.

---

<sup>14</sup> Čitaonica. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb : Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2019. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=13430> (10. 8. 2019.)

Početak 20. stoljeća krenula je treća faza razvoja narodnih knjižnica. Zbog modernizacije društva, sve većeg broja pismenih ljudi i podizanja obrazovne i kulturne razine, ali i sve većeg broja knjiga na hrvatskom jeziku, javlja se potreba za osnivanjem pravih narodnih javnih knjižnica koje bi osnivala i financirala lokalna vlast i tako ih učinila javnima i svima dostupnima. Godine 1902., prilikom obilježavanja tridesete obljetnice smrti Ljudevita Gaja, skupina studenata na čelu sa Stjepanom Novoselom i Slavkom Jutrišom odlučila je osnovati pučke knjižnice za naobrazbu seljačkog naroda. Tom se djelovanju priključilo i Društvo hrvatskih književnika. Knjižnice su osnivane većinom u manjim mjestima, usko su surađivale sa školama, posao knjižničara obavljali su mjesni učitelji i bile su dostupne čak i korisnicima koji nisu mogli platiti članarinu. Međutim, zbog problema s prostorom, opremom i financijskim sredstvima, mnoge su ubrzo zatvorene. Osnivanje javnih knjižnica zaustavio je Prvi svjetski rat, a pomaka nije bilo ni u međuratnom razdoblju te pogotovo za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Razvoj se nastavlja nakon Drugoga svjetskog rata, kada brigu o knjižnicama preuzima kulturno-prosvjetna vlast koja koristi narodne knjižnice za širenje komunističke ideologije. Osnivaju se brojne knjižnice, ali bez osiguranih osnovnih preduvjeta, tj. s nedostatkom prostora, novca i osoblja te s premalim brojem knjiga. Zakon o narodnim knjižnicama iz 1949. godine propisao je uvjete za osnivanje i djelovanje knjižnica, stoga su se manje knjižnice spajale. Zbog malog broja knjiga osnivani su odbori za nabavu knjiga čime je povećan fond knjižnica. Osim toga, mijenja se status pučkim knjižnicama te one i službeno postaju javne narodne knjižnice. Također, Ministarstvo NR Hrvatske počinje provoditi mjere za poboljšanje položaja narodnih knjižnica, a i politički naboj i ideološki pritisak popuštaju u korist struke te društvene i kulturne dobrobiti. Time započinje novo, povoljnije razdoblje za razvoj hrvatskih knjižnica i hrvatskoga knjižničarstva.<sup>15</sup>

U narodnim se knjižnicama 1960. godine počinje primjenjivati univerzalna decimalna klasifikacija – međunarodni standardizirani klasifikacijski sustav, a sedamdesetih godina uvode se standardizirana pravila u katalogizaciji te slobodan pristup građi. Donošenjem Zakona o sredstvima društvenih fondova za unapređivanje kulturnih djelatnosti 1968. godine, narodne knjižnice počinju redovitije dobivati financijska sredstva. Godine 1983. godine doneseni su standardi u hrvatskome narodnom knjižničarstvu te se sve više razmišlja o mogućnostima primjene računala u knjižnicama.

Tijekom Domovinskog rata narodne knjižnice svojim programima pokušavaju djelovati terapijski i na taj način pomoći svojim korisnicima. Godine 1997. donesen je Zakon o

---

<sup>15</sup> Stipanov, J. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj : od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015. str. 230.

knjižnicama koji je propisao obvezu osnivanja općinske, odnosno gradske knjižnice, nakon čega narodne knjižnice postaju kulturna i informacijska središta.

### 3. KRATKA POVIJEST IVANIĆ-GRADA

Grad Ivanić-Grad smjestio se u jugoistočnom dijelu Zagrebačke županije, uz rijeku Lonju u Moslavini. Danas je središte lokalne samouprave koja se sastoji od 22 naselja.

Sam naziv Ivanić (Iwanich) prvi se put spominje u ispravi biskupa Stjepana II. Babonića iz 1246. koji je *sagradio crkvu u čast sv. Marije u selu Ivaniću i u nju doveo redovnice*, te im dao *desetinu naroda novog sela Ivanića*.<sup>16</sup> Po tome je zaključeno da je biskup Babonić sagradio crkvu u selu koje je sam osnovao. Spomenuto naselje danas je Kloštar Ivanić (nekada Gornji Ivanić), a dodatak Kloštar dobio je po franjevačkom samostanu (claustrum) u 16. stoljeću kako bi se razlikovao od naselja Ivanić-Grad (nekada Donji Ivanić) koje se formiralo oko ivanićke tvrđe.

Četverokutna renesansna tvrđa sagrađena je polovicom 16. stoljeća na mjestu na kojem su organizirani godišnji sajmovi povodom blagdana Velike Gospe i sv. Ivana Krstitelja. U to vrijeme područje je izloženo opasnosti od prodora Turaka te je morala biti izgrađena nova utvrda jer stara biskupska utvrda nije zadovoljavala obrambene potrebe. Ivanićka je tvrđa postala jedna od najznačajnijih vojnih utvrda u preostalom slobodnom dijelu Hrvatske.<sup>17</sup> Današnji grb i pečat Ivanić-Grada sačuvali su dio staroga grba te u sredini imaju kulu otvorenih vrata koja predstavlja simbol neosvojene kule obrane u najkritičnijim godinama turskih provala i osvajanja.<sup>18</sup> O samom izgledu tvrđe i građevinama unutar nje nema dovoljno pouzdanih izvora. Poznato je da je od 17. stoljeća u tvrđavi postojala drvena kapela sv. Ivana Kapistrana i carska vojarna u čijem je prizemlju 1750. otvorena prva pučka škola.

Iako je do početka 19. stoljeća glavna župa bila ona u Kloštar Ivaniću, 1805. godine osnovna je samostalna župa u Ivanić-Gradu, a 1831. godine podignuta je župna crkva sv. Petra, zidana u neobaroknom stilu.

Dana 8. lipnja 1871. car Franjo Josip potpisao je odluku kojom Ivanić dobiva status i naslov grada. Krajem 19. stoljeća grad je dobio željeznicu koja je doprinijela razvoju cijeloga područja, a sam grad postao je obrtničko središte i jedna od najbogatijih gradskih općina. Takva situacija pogodovala je i kulturnom razvoju. Tada je osnovano nekoliko kulturnih društava – Pjevačko društvo *Posavac*, Vatrogasno društvo, Hrvatski sokol, Hrvatski orao, Obrtna zadruga te Društvo za poljepšanje grada Ivanić tvrđe.

---

<sup>16</sup> Grad Ivanić-Grad / urednici Alojz Jembrih, Palma Klun Posavec. Ivanić-Grad : Grad Ivanić-Grad : Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad, 2012. str. 10.

<sup>17</sup> Udruga Prijatelji baštine. [citirano 19. 8. 2019.] Dostupno na: <http://www.prijatelji-bastine.hr/povijest-i-bastina/ivanic-tvrda>

<sup>18</sup> Ivanić-Grad online. [citirano 19. 8. 2019.] Dostupno na <http://www.ivanic-grad.hr/grad/ivanic-grad/>

Na kulturni razvoj ovoga područja utjecali su brojni poznati Ivanićani, od kojih će ovdje biti spomenuti samo neki. Svećenik Ivan Švear (1775.-1839.) napisao je prvu veliku povijest hrvatskoga naroda na narodnom jeziku tiskanu u četiri sveska, a zadnji je izašao 1842. godine pod naslovom *Ogledalo Illiriuma, iliti dogodovština Ilirah, Slavinah, stražnji put Horvatah zvanih, od potopa, to jest godine sveta 1656. na četiri strane razdeljena, po dugoterpnom poslu na svetlo dana od Ivana Šveara, župe sesvetske župana kod Požege*.

Nadbiskup Juraj Posilović (1834.-1914.) zaslužan je za uvođenje *Katedre za liturgički jezik staroslavenski* na Bogoslovnom učilištu. Pomagao je potrebitima, pokrenuo je i donirao sredstva za obnovu i izgradnju brojnih ustanova (crkava, ubožnica, sjemeništa, škola), pokrenuo je katolički dnevnik *Hrvatstvo* i pučki list *Istina* te je cjelokupnim svojim djelovanjem doprinio kulturnom razvoju Hrvatske.

Đuro (Gjuro) Stjepan Deželić (1838.-1907.), javni djelatnik, pisac i publicist, osnivač je vatrogasne službe u Hrvatskoj. Kao zamjenik gradonačelnika grada Zagreba zaslužan je za uređenje brojnih parkova, trgova i ustanova. Sastavljač je prve antologije hrvatske, srpske i slovenske poezije iz 1865. Godine 1861. pokrenuo je kalendar *Dragoljub*, a bio je i prvi urednik *Vienca* (1869.).

Slavist, književni povjesničar i putopisac Josip Badalić (1888.-1985.) osnovao je 1945. godine Katedru za rusku književnost te je uvelike doprinio proučavanju hrvatskih veza s ruskom književnošću i kulturom, zbog čega je prozvan osnivačem moderne komparatistike u Hrvatskoj. Proučavao je hrvatske inkunabule, bio je tajnik Društva hrvatskih književnika, podpredsjednik Društva hrvatskih bibliotekara, podpredsjednik Matice hrvatske i član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.

## 4. OSNUTAK I POVIJEST GRADSKJE KNJIŽNICE IVANIĆ-GRAD

### 4.1. Građanska čitaonica u Ivanić-Gradu 1877. – 1945.

Današnja Gradska knjižnica Ivanić-Grad osnovana je 23. kolovoza 1877. kao *Gradska čitaonica* kada su potvrđena njezina prva *Pravila (Prilog 1.)* te je jedna od starijih kulturnih ustanova te vrste u Hrvatskoj.

*Pravila za ustroj enje čitaonice u gradu Ivaniču pod nazivom „građanska čitaonica“*

§1. *Svrha čitaonice jest širiti prosvetu kroz marljivo čitanje časopisah i inih zabavno poučnih spisa i knjiga.*

§2. *Članom čitaonice može postati svaki neporočan stanovnik Ivanički i obližnjih občina, koji je navršio 16 godina pa ga izabrani odbor kao za oto sposobnog primi i prvoj skupštini prijavi, a većina ove proti tomu niša neprigovori.*

§3. *Svaki član čitaonice imade pravo u svako doba u prostorije čitaonice ulaziti i to od 1. travnja do konca listopada od 7 sati ujutro, a od 1. studena do konca ožujka počamši od 8 satih u jutro pa do 10 satih u večer i tamo društvene spise čitati. Ovo pravo proteže se također i na njihove supruge i žensku djecu koja su navršila 14 godina.*

§4. *Svaki član je dužan počam od dana pristupa najmanje godinu dana u društvu ostati, izvan ako se izseli iz mjesta.*

§5. *Svaki član doprinosi mjesečno jednu forintu za nabavu časopisah i inih potriebštinah.*

§6. *U čitaonici mora s obzirom na svrhu iste mir vladati.*

§7. *U čitaonici mogu se igrati samo one igre koje obstojeći zakoni dopuštaju.*

§8. *Časopise i druge društvene stvari, nije dopušteno pod nikakovimi uvjeti kući nositi.*

§9. *Svaki koji u prostorijah čitaonice išta ošteti, mora štetu nadoknaditi.*

§10. *Čitaonicu zastupa predsjednik, kojega biraju članovi društva. Istomu nadleži bđiti nad upravom, nastojati da društvo napreduje, sazivati skupštinu kada se potreba pokaže, a i onda ako bi trećina članovah uz naznaku predmeta to zahtievala, svaki put pako ono doba za oto izabrati koje će naj slobodnije biti da većina članovah prisustvovati može..*

§11. *Članovi društva biraju si odbor gospodarstveni iz 3 lica, a ovi iz medju sebe pako biraju si blagajnika i bilježnika koji će ju ne samo sav upravni i blagajnički posao obavljati, nego i sve ine potrebštine nabavljati naravski uz predhodno ili naknadno odobrenje skupštine.*

§12. *Predsjednik čitaonice i gospodarstveni odbor biraju se svake godine, te se mogu opet na novo i stari izabrati.*

§13. svake godine po jedanput drži se glavna skupština, kojoj odbor račune polaže i istu o stanju i uspjehu društva svestrano ubaviestjuje.

§14. za skupštine zahtieva se da je barem polovica u gradu Ivaniću prebivajućih članovah prisutna. Kod glasovanja odlučuje relativna većina prisutnih članova, uključiv i glas predsjednika.

§15. Tako domaći i izvanjski članovi imadu se o svakoj skupštini shodnim putem ubaviestiti, nedodje li koji, to se ima isti zaključkom i bez njega stvorenimi pokoriti.

§16. Ovakvom viećanju ima se zapisnik voditi kojega imaju predsjednik i članovi odbora potpisati.

§17. Onim stranskim osobam dozvoljeno je čitaonicu polaziti koji budu po kojem članu čitaonice dovedeni i u koliko se njihovo ovdašnje boravljenje preko četrnaest dana neproteže.

§18. Što društvo dobije budi dobrovoljnimi prinesci, budi poklonom ili kupnjom, smatra se raspoloživim imetkom čitaonice..

§19. Ako bi se čitaonica raziščla, t. j. prestala bivati, onda razpolaže velika skupština njezinim imetkom.

§20. Izčitanii časopisi imadu se na korist čitaonice putem javne dražbe prodavati uz uvjet da ih kupac tek treći dan njihovog stignutja odnesti može, nikako pako prije dok nije prispio sliediti imajući broj istog.

§21. U prostorijah čitaonice držati će se jedna knjiga u koju će moći svaki član iste svoje tegobe i opažanja u kakovom protupravilnom ili inako neurednom postupanju u pogledu čitaoničke uprave upisivati, a predsjednik će dužan biti vrhu ovako iztaknutih opažanja i tegoba propisanim putem razpravu povesti, i uspjeh iste u upitnu knjigu kao odluku dolično odgovor na učinjenu pojavu unesti.

*Tvrdja Ivanić dne 1. lipnja 1877.*<sup>19</sup>

Pravila je 23. kolovoza 1877. potvrdio Odjel za unutarnje poslove Kraljevske Hrvatsko-Slavonsko-Dalmatinske zemaljske vlade u Zagrebu. Prva su pravila vrijedila do 12. prosinca 1892. kada su donesena druga, kojima je proširena djelatnost Čitaonice. Tamo stoji da je svrha Čitaonice čitanje povremenih dnevnika i novina, znanstvenih i zabavnih knjiga, udruživanje i priređivanje raznovrsnih zabava i poučnih predavanja. Naveden je način financiranja čitaonice. Najveći iznos donose članarine, slijede prihodi od zabava, darovi i prihodi od prodanih novina. Članarina se određivala na glavnoj skupštini za svaku godinu i iznosila je 12 forinti godišnje. To

---

<sup>19</sup> Pravila Gradjanske čitaonice u Ivanić-Gradu. Ivanić-Grad : 1877. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.



je poprilično velika svota jer je najamnina zajedno s ogrjevom, loženjem i čišćenjem iznosila 4 forinte mjesečno. U *Pravilima* iz 1892. godine članovi se dijele na:

- a) Začastne, tj. one koji su to svojim zaslugama zaslužili i oni ne plaćaju nikakav prinos, odnosno članarinu
- b) Redovite, tj. domaće koji žive u Ivanć-Gradu i plaćaju godišnju naknadu koju određuje glavna skupština
- c) Izvanredne, tj. vanjske koji plaćaju upola manji iznos od redovitih članova.

Članovi su mogli biti isključeni zbog lošeg ponašanja i neplaćanja članarine. Isključiti ih je mogao odbor koji se sastojao od predsjednika i četiri odbornika koji su se birali u Glavnoj skupštini na jednu godinu. Tajnik je sastavljao dopise, vodio zapisnike skupština i odborskih sjednica. Blagajnik je bio zadužen za financije čitaonice i za naplaćivanje dugova te je tri puta godišnje trebao podnijeti izvještaj koji su predsjednik i ostali odbornici revidirali. Knjižničar je bio zadužen za vođenje arhiva, tj. knjižnice, posuđivanje knjiga i podnošenje izvještaja o radu Glavnoj skupštini.

Glavnu skupštinu činili su svi članovi čitaonice, a njezino održavanje moralo se prijaviti nadležnim vlastima. Ona je odlučivala o nabavi novina, donosila je proračun za tekuću godinu, mogla je mijenjati pravila rada čitaonice, pregledavala je godišnje račune, rješavala prijedloge članova i birala je odbor na godinu dana.<sup>20</sup>

Članovi su svoje prijedloge upisivali u *Knjigu željah i molbah* koja se nalazila u čitaonici (*Prilog 2.*). Pojedinci koji su željeli biti članovi čitaonice, upisali su unutra svoj zahtjev koji je Odbor trebao odobriti. U istu knjigu želja upisivali su se i pojedinci koji više nisu željeli biti članovi čitaonice te članovi koji su imali određene primjedbe na rad. Čitanjem knjige želja, vidljivo je kako su u najvećem broju zahtjevi za učlanjenjem u čitaonicu, ali postoje i primjedbe. Npr. 20. ožujka 1899. stoji pritužba člana koji je u čitaonici pronašao samo stare novine, a nove brojeve je netko odnio. Dana 19. kolovoza 1905. član se požalio da na radnome mjestu nije pronašao knjižničara, 20. kolovoza 1905. drugi se član žalio na glasan razgovor gospođica koje razgovaraju u čitaonici tako da ostali članovi ne mogu u miru čitati novine, i sl.

U Knjižnici su sačuvani zapisnici sjednica Glavne skupštine koja je upravljala radom Građanske čitaonice. Tako u zapisniku od 10. siječnja 1893. stoji da se knjige trebaju posuđivati četvrtkom i nedjeljom od 16 do 18 sati i da se posuđuju na rok od 14 dana. Na istoj je sjednici predloženo da se nabavi knjižnični katalog, a za to je zadužen knjižničar. U pismohrani Gradske

---

<sup>20</sup> Pravila Građanske čitaonice, 1893. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

knjižnice Ivanić-Grad sačuvan je abecedni katalog (*Prilog 3.*) Pregledavajući ga, vidi se da je Građanska čitaonica tijekom godina nabavila velik broj naslova stranih i domaćih pisaca (Andrić, Balzac, Badalić, Basariček, Begović, Botić, V. C. Emin, Čehov, Dante, Dostojevski, Dickens, Đalski, Dumas, Ibsen, Klaić, Kovačić, Kumičić, Leskovar, Molière, Mažuranić, Maupassant, Nehajev, Nazor, Novak, Preradović, Puškin, Radić, Stendhal, Šimunović, Šenoa, Tolstoj, Tomić, Turgenjev, Vojnović, Vraz, Voltaire...).

Ne zna se kako se zvao prvi knjižničar, a u zapisniku sjednice održane 25. veljače 1893. prvi se put spominje ime jednog knjižničara – Josip Kelšin.

Prve prostorije Građanske čitaonice nalazile su se pokraj gostionice, ali se ne zna točno na kojoj adresi. Iz zapisnika Glavne skupštine od 1. prosinca 1899. iščitava se da je gostioničar ustupio jednu prostoriju za potrebe Čitaonice uz mjesečnu najamninu od 5 forinti. Gostioničar je bio obvezan čistiti tu prostoriju i osigurati ogrjev i rasvjetu. Prostorija se grijala od 9 do 12 sati ujutro te od 16 do 20 sati poslijepodne. Iz istog je zapisnika vidljivo da Čitaonica ne posjeduje nikakav namještaj te je odlučeno da će se nabaviti: 1 kanape, 12 stolaca, 4 vješalice za odijela, 1 lampa, 2 zastora za prozore, 2 pljuvačnice, 1 stružac za noge, 1 stalak za kišobrane i 1 ogledalo.

Iz zapisnika je također vidljivo da je Čitaonica nabavljala velik broj časopisa za svoje članove. Tako je u zapisniku od 12. siječnja 1895. navedeno da čitaonica nabavlja sljedeće časopise i novine: *Hrvatska, Agrarier Tageblatt, Posavska Hrvatska, Hrvatski branik, Hrvatski narod, Vienac, Prosvjeta, Dom i Sviet, Vatrogasac, Gospodarski list, Obzor, Narodne novine, a od šaljivih listova Trn, Koprive i Stršen.*<sup>21</sup> U izvještaju tajnika od 28. srpnja 1906. navedeno je da knjižnica Građanske čitaonice posjeduje 456 knjiga, od kojih je 50 na njemačkome jeziku

Broj članova mijenjao se tijekom godina. U *Imeniku članova* Čitaonice iz 1892. godine upisan je 41 član. Godine 1906. Čitaonica je imala ukupno 56 članova, 40 redovitih i 16 izvanrednih. (*Prilog 4.*) Građanska čitaonica 1906. godine nabavljala je sljedeće novine: *Narodne novine, Obzor, Pokret, Hrvatsko pravo, Narodna obrana, Novi list, Agrarier Tagblatt, Osvit, Trgovački list, Hrvatska zastava, Novi hrvatski radnik, Hrvatski dnevnik, Hrvatska.* Od beletrističkih listova, nabavljala je: *Dom i sviet, Prosvjeta, Domaće ognjište,* a od šaljivih listova *Meggendorfer-Blätter* i *Koprive.*<sup>22</sup> Godine 1907. broj članova raste na 77, od toga 55 redovitih i 22 izvanredna. Čitaonica nastavlja nabavljati velik broj periodike. Osim već spomenute periodike, nabavljaju se i novine *Hrvatstvo* te tjednici *Nezavisnost, Napredni obrtnik* i *Prijatelj naroda.*

---

<sup>21</sup> Zapisnik sjednice Glavne skupštine od 12. siječnja 1895, par. 7. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

<sup>22</sup> Izvještaj tajnika za 1906. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Iz izvještaja knjižničara za 1908. i 1909. godinu saznaje se da Čitaonica posjeduje ukupno 510 knjiga, 459 na hrvatskome jeziku i 51 na njemačkome, a kupljeno je ukupno 26 knjiga.<sup>23</sup>

Godine 1911. Građanska čitaonica posjeduje 488 knjiga na hrvatskome jeziku i 50 na njemačkome jeziku. U svome izvještaju Glavnoj skupštini knjižničar se žali da je nakon preuzimanja dužnosti od prethodnoga knjižničara zatekao manjak od 78 hrvatskih i 12 njemačkih knjiga koje su članovi posudili svojim znancima i kojima se zatim gubi svaki trag. Također, novine se vraćaju u poderanom stanju.<sup>24</sup>

Pretpostavlja se da je tijekom Prvoga svjetskoga rata Građanska čitaonica bila zatvorena, budući da o tome razdoblju ne postoji nikakav pisani trag o radu.

U 1919. godini iz izvještaja tajnika saznaje se da se rad Čitaonice okrenuo prema prosvjetnom djelovanju. Članovi odbora organizirali su zabavu kako bi skupili potrebna sredstva i platili predavače. Nakon toga, dr. Juraj Krnjević održao je predavanje o državnom poretku u Sjedinjenim Američkim Državama, ali, kako navodi tajnik u svome izvještaju, *...predavač je pokazao dobru pripremu, ali interes publike za stvar gotovo da je sasvim izostao*. Nekoliko mjeseci kasnije održano je predavanje za koje je javnost pokazala veći interes, a govorilo se o socijalnom položaju plemića, svećenika, obrtnika, trgovaca i seljaka. Sveučilišni profesor Fran Tućan održao je predavanje *Postanak i razvoj zemlje*, dr. Juraj Krnjević održao je predavanje o socijalizmu, a planirano je i predavanje za obrtnike i žene, iako ne znamo je li održano. Krajem 1919. godine Građansku je čitaonicu posjetio i Đuro Basariček. Odbor je pokušao organizirati i izlet u Kraljevski arhiv u Zagreb te tečaj opismenjivanja za građane Ivanić-Grada, ali se zbog premalog interesa od toga odustalo.

Zbog sve više organiziranih javnih predavanja, Čitaonica je 1920. godine preseljena u veću dvoranu koja je primala do 150 ljudi i pristupila je *Prosvjetnome savezu* koji je organizirao predavanja. Građanska čitaonica održala je sljedeća predavanja: *Vrijednost prosvjete* održao je predavač Franjo Novljan, a predavanju je prisustvovalo oko 200 ljudi. Dr. Josip Badalić održao je predavanje o prilikama u Rusiji. Dr. Zdenka Smrekar govorila je *O ženi novog doba* i naglasila da su žene (osim u crkvi) itekako sposobne za obavljanje svih poslova kao i muškarci. Na blagdan Duhova priređena je zabava na kojoj je prikazana Tomićeva komedija *Novi red*, a prof. Novljan održao je predavanje o sv. Ćirilu i Metodu.

U kolovozu 1920. godine odbor Građanske čitaonice podnio je zahtjev Kraljevskoj zemaljskoj vladi i Povjerenstvu za prosvjetu i vjeru za osnivanje obrtničke i gospodarske škole u Ivaniću. Kako se navodi u izvještaju, u ivanićkom kraju u to vrijeme živi oko 6000 stanovnika te

---

<sup>23</sup> Izvještaj knjižničara za 1908. i 1909. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

<sup>24</sup> Izvještaj knjižničara za 1911. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

su obrt i poljoprivreda jake gospodarske grane koje se trebaju razvijati na jakim temeljima, a to je svakako prosvjeta.

Građanska čitaonica 1922. godine dobiva nova pravila o radu koja govore kako je *svrha društva Građanske čitaonice udruživanje na temelju potpune slobode prosvjetnog rada koji se postiže:*

- a) *priređivanjem prosvjetnog predavanja i zabava*
- b) *čitanjem knjiga iz društvene (čitaonice) knjižnice*
- c) *držanjem novina i časopisa.*

Sredstva za rad Čitaonica je osiguravala od članarina, dobrovoljnih priloga i darova te prihodima od društvenih priredaba. Broj svezaka u 1921. godini je 911, a 1922. godine Građanska čitaonica ima 968 svezaka i 157 članova.

Predavanja održana 1922. godine:

*Život i rad biskupa Strossmayera, Političko-sociološki rad Strossmayera, Balkanski poluotok (položaj i povijest), Hrvati do 1102., Balkanski poluotok danas (politički i ekonomski), Apeninski poluotok od osnutka Rima do danas, Bjesnoća čovjeka, Čuvaj se muhe, Crno ispod nokta, Venecija i Dubrovnik (historički prikaz).*<sup>25</sup> Odbor Građanske čitaonice želio je svoju djelatnost proširiti i na okolna sela, ali u izvještaju se navodi da seljaci ne žele ništa od građana jer ih neki građani omalovažavaju te se zbog tog antagonizma ometa zajednički rad i djelovanje.

Građanska čitaonica 1923. godine ima 159 članova. Tajnik u svome izvještaju navodi probleme oko organiziranja predavanja, budući da članovi ne pokazuju interes. Članarina je povišena s 1 na 2 dinara mjesečno jer je povišena i stanarina za Čitaonicu koja je prije iznosila 160 kruna, a nakon povišenja 320 kruna. Građanska čitaonica 1923. godine ima knjižničarku koja je izvijestila da su te godine nabavljene 53 nove knjige, a izdano je 1076 knjiga te pohvaljuje naviku čitanja. Napominje da je to većinom zabavna literatura, ali je pročitano i mnogo *poučne* literature. Knjižničarka se žali da članovi posuđuju knjige nečlanovima te da se nakon obavljene revizije vidi da dosta knjiga nedostaje te moli one koji žele čitati da se učlane u Čitaonicu.

Čitaonica 1924. godine nema svoga knjižničara, već taj posao obavljaju tajnik i blagajnik. Uvedena je struja u prostorije Čitaonice, ima 157 članova.

Godine 1925. društvo Čitaonice odlučilo je osnovati glumački ansambl koji će izvoditi kazališne komade. U zapisniku zaključaka uprave može se pročitati: *Građanska čitaonica odlučila je priređivati diletantske predstave za svoje članove i po njima uvedene goste. Komadi koji će se davati bit će umjetničke i književne vrijednosti. Svrha ovih priredbi bit će uglavnom da*

---

<sup>25</sup> Izvještaj tajnika za 1922. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

se dođe do sredstava za uređenje društvene biblioteke. Ove priredbe davale bi se u formi kućnih zabava bez plesa. Te godine prikazane su predstave: *Kvas bez kruha* A. Nemčića, *Novi red* Josipa Eugena Tomića, *Jazavac pred sudom* Petra Kočića te Molièreov *Umišljeni bolesnik*.

Bilo je protivnika tome radu koji su kritizirali Čitaonicu i govorili da se pretvorila u kabaret. Stoga je iste godine članovima Čitaonice poslano pismo u kojem je Odbor naveo kako smatra da Čitaonica odgovara potrebama vremena te će i nadalje raditi u duhu napretka zajedno s hrvatskim narodom i nastojat će postati kulturni centar.

Godine 1930. Građanska čitaonica ima novčanih problema. Jedna osoba, uz dužnosti tajnika, obavlja i dužnosti knjižničara te blagajnika. Iz izvještaja podnesenog Glavnoj skupštini vidljivo je da Građanska čitaonica ima velikih problema s opadanjem članova i neredovitom naplatom članarine. Stoga tajnik predlaže da se ukinu pretplate na časopise i novine koje ionako čita malen broj članova te da se umjesto toga kupuje zabavna literatura i da Građanska čitaonica postane samo knjižnica koja će članovima naplaćivati članarinu u iznosu od 3 dinara. Te godine Čitaonica ima 50 članova. Još uvijek se organiziraju plesovi, a predavanja su preuzela druga društva – *Obrtna organizacija*, *Sokolsko društvo* i *Jadranska straža*. Ne znamo sadržaj tih predavanja, ali znamo da su slabo posjećena. Stoga Čitaonica ne želi zvati predavače iz Zagreba, kada na predavanje ne bi došlo niti 10 osoba.<sup>26</sup> Umjesto toga, željelo se uvezati 20 starih knjiga, ali su knjigoveže bili preskupi (tražili su 25 dinara po knjizi) pa se i od toga odustalo.

Dana 15. kolovoza 1931. zbog očite krize u radu Čitaonice i premalog interesa mještana, Odbor donosi novi program kojim želi ponovno *probuditi interes za Građansku čitaonicu i pribaviti joj onu ulogu u društvenom životu koja joj po njezinoj tradiciji pripada*.<sup>27</sup> Odbor želi:

- a) organizirati pravilno funkcioniranje knjižnice
- b) dolično urediti društvene prostorije
- c) držati što veći broj dnevnih i ostalih časopisa (tada je Čitaonica primala časopise *Hrvatska straža*, *Obzor*, *Politika*, *Sportski list*, *Vatrogasni vjesnik*)
- d) organizirati po mogućnosti izlete u lijepe krajeve naše domovine (Ozalj, Plitvička jezera)
- e) priređivati popularna i suvremena predavanja poznatih javnih radnika
- f) davati inicijativu i surađivati s ostalim društvima u raznim kulturnim priredbama (koncert H. P. D. Zagreb, otkriće ploče Đuri S. Deželiću)<sup>28</sup>

---

<sup>26</sup> Izvještaj tajnika za 1930. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

<sup>27</sup> Program rada od 15. 8. 1931. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

<sup>28</sup> Isto

Odbor također poziva na pojačani interes dosadašnjih članova te na učlanjenje novih članova, ne samo iz Ivanića, nego i iz okolice, kako bi se program mogao i realizirati.

Godine 1932. knjižničarka Pavica Dubonik u svome izvještaju za 1931. godinu navodi kako prema katalogu knjižnica ima 1065 knjiga, ali je pregledom ustanovljeno da je stvaran broj 885, tj. da nedostaje 180 knjiga. Tijekom godine posuđene su 622 knjige. Darovano je 5 knjiga (*Kuća u strani, Golubovi i jastrebovi, Majka velikoga kralja i Prokleti grad*), a pet knjiga darovao je odbor povodom otkrića spomen-ploče Đuri Deželiću. Također je nabavljen cjelokupan opus Augusta Šenoe.

Dana 6. siječnja 1932. Građanska čitaonica ponovno dobiva nova pravila u kojima stoji da je svrha društva: *da pomoću organizacije podiže i jača duševne sile naroda, da uzgaja članove u nacionalnom, kulturno-prosvjetnom i socijalnom pogledu, da njeguje među članovima prijateljstvo i solidarnost. Građanska će čitaonica svoju svrhu ispunjavati organiziranjem tečajeva opismenjivanja, priređivanjem zabava, organiziranjem izleta, uređenjem knjižnice i čitaonice, buđenjem interesa za glazbu, pjevanje, šah i ostale vještine koje oplemenjuju čovječji duh, osnivanjem fonda za podizanje doma narodne knjižnice i čitaonice te prikupljanjem novčanih sredstava od članarina, priredaba i darova.*<sup>29</sup> Upravu čine odbor, Glavna skupština, društveni preglednici i časni sud. Društveni odbor sastoji se od predsjednika, tajnika, blagajnika i knjižničara te najviše četiri odbornika. Glavna skupština sastaje se jednom godišnje u siječnju. Glavna skupština izabire društveni odbor i preglednike, kontrolira rad odbora, inicira društveno djelovanje, određuje visinu članarine i može mijenjati pravila rada. Dva preglednika pregledavaju cjelokupan društveni rad i o njemu podnose izvještaj glavnoj skupštini. Društveni/časni sud rješava sporove između članova. Cjelokupno društvo nadzire Ministarstvo prosvjete kojemu se podnosi godišnji izvještaj o radu.

Tablica 1. prikazuje knjižni fond, nabavu, broj posudbi i broj članova tridesetih i početkom četrdesetih godina 20-og stoljeća. Podatci su izvađeni iz izvještaja knjižničara i tajnika o radu Građanske čitaonice Ivanić-Grad.<sup>30</sup> Ne postoje svi podatci za sve godine, ali prema onome što je zabilježeno, može se zaključiti da je Građanska čitaonica, u skladu s mogućnostima, kontinuirano radila na obnavljanju svoga fonda koji je iz godine u godinu rastao i kretao se između 962 i 1157

---

<sup>29</sup> Pravila Građanske čitaonice u Ivanić-Gradu od 6. 1. 1932. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

<sup>30</sup> Usp. Izvještaj tajnika za 1932. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Izvještaj knjižničara za 1933. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Izvještaj knjižničara za 1934. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Izvještaj knjižničara za 1935. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Izvještaj knjižničara za 1936. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Izvještaj knjižničara za 1938. i 1939. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Izvještaj knjižničara za 1940. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Izvještaj tajnika za 1942. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

svezaka. Od navedenih godina, 1940. zabilježeno je najviše članova, ukupno 67 koji su posudili 1973 knjige.

**Tablica 1. Nabava, broj članova, knjižni fond i broj posudbi u Građanskoj čitaonici između 1932. i 1942. godine**

Godina	Broj nabavljenih knjiga	Broj članova	Ukupan knjižni fond	Broj posudbi
1932.	-	60	-	1211
1933.	84	66	962	1850
1934.	43 + 3 darovane	-	978	1569
1935.	19 + 4 darovane	47	997	1063
1936.	21	60	1020	1020
1937.	-	-	-	-
1938.	80	51	-	-
1939.		42	-	980
1940.	-	67	1129	1973
1941.	-	-	-	-
1942.	-	-	1157	-

U dvorani građanskoga doma u Ivanić-Gradu 17. travnja 1932. godine održano je predavanje dr. Milana Ivšića na temu *Savremenena gospodarska kriza i zadatci hrvatskoga radiše*. Prema statistici posuđenih knjiga, 60 članova Građanske čitaonice ukupno je posudilo 1211 knjiga (*Prilog 8.*).

Knjižničar Milan Brebrić u svome izvještaju za 1933. godinu piše da su se najviše čitale knjige iz edicije *Knjižnice dobrih romana*, zatim knjige *Zabavne biblioteke*, dok su se *knjige nauka* vrlo malo čitale. Čitaju najviše mladi i žene. Iz izvještaja doznajemo kako Građanska čitaonica zbog financijskih razloga više nema svoj čitaonički prostor. Čitaonica je bila otvorena svake nedjelje od 13.30 do 15.30 i posjećivalo ju je otprilike 30 članova. Održana su dva predavanja, predavanje o zaraznim bolestima održao je gradski liječnik, a prof. Ivo Horvat održao je predavanje o modernoj književnosti.

Knjižničarka Danica Kramar vodi Čitaonicu 1934. godine i navodi kako i dalje više čitaju žene i to u zimskim mjesecima. Najviše se čita *Zabavna biblioteka*, zatim romani i novele naših

starih pisaca, zatim *Knjižnica dobrih romana* i djela stranih pisaca, dok su pjesme, drame i naučna djela preko cijele godine netaknuta.<sup>31</sup>

Knjižničar u svome izvještaju za 1936. godinu navodi da u knjižnicu dolazi sve više đaka, stoga je potrebno nabaviti više literature za mlade.

Godine 1939. nailazimo na početke djelovanja javne knjižnice. Knjižničar u izvještaju navodi: *Danas je Čitaonica otvorena za svakoga – bio radnik, seljak ili intelektualac – ne kao nekada – te imadu svi prava i dužnosti da je smatraju svojom.*<sup>32</sup>

Godine 1940. Knjižnica je organizirala gostovanje Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca koji su prikazali narodne plesove i igre. Građanska čitaonica posjeduje tri ormara i nekoliko slika ukupne vrijednost 450 dinara.

#### **4.2. Knjižnica Ivanić-Grad 1945. – 1990.**

Tijekom Drugoga svjetskog rata rad Knjižnice bio je otežan, ali ne i ugašen. Ormari s knjigama i cjelokupnom dokumentacijom bili su pohranjeni u privatnom stanu i na taj način sačuvani.<sup>33</sup> Međutim, čitaonica nije radila. Prosvjetnom odjelu Kotarskoga narodnog odbora 15. siječnja 1946. poslan je dopis s obavijesti da je u Domu kulture u Ivanić-Gradu otvorena knjižnica i čitaonica bivše Građanske čitaonice. Knjižnica je započela sa svojim radom i izdavanjem knjiga, a čitaonica neće raditi dok se ne urede prostorije Doma kulture.

I dok su počeci rada Građanske čitaonice temeljito evidentirani i sva dokumentacija redovito je vođena, nakon Drugoga svjetskog rata ne postoje izvještaji o radu Knjižnice te se ne zna ništa o stanju knjižnoga fonda niti o aktivnostima koje je Knjižnica provodila. Prvi podatci o radu postoje od 1955. godine i to su statistički podatci koji su prikazani u istoimenom poglavlju ovoga rada.

Knjižnica i čitaonica te šahovsko društvo „Ivanić“ 1963. godine dijele jednu prostoriju u zgradi pošte veličine 8x5 m. U toj je prostoriji bilo smješteno 3629 knjiga. Čitaonica je pretplaćena na 11 novina i 7 časopisa. Šahovsko društvo u toj prostoriji ima svoje vježbe i sav inventar. Iz toga je vidljivo da Knjižnica nema primjerene uvjete za rad. Stoga je 1965. godine Knjižnica dobila novi prostor u Domu kulture u kojem je i danas smještena (*Slika 1.*). Do 1964. godine Knjižnica djeluje kao samostalna ustanova pod nazivom Narodna knjižnica i čitaonica

---

<sup>31</sup> Izvještaj knjižničara za 1934. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

<sup>32</sup> Izvještaj knjižničara za 1939. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

<sup>33</sup> Referat u povodu 100. godišnjice osnivanja i djelovanja knjižnice i čitaonice Ivanić-Grad. Ivanić-Grad : 9. 12. 1977. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.



Ivanić-Grad, a tada se pripaja Narodnom sveučilištu koje je 1997. godine preimenovano u Pučko otvoreno učilište. Godina 1964. značajna je i po tome što se po prvi put u stogodišnjoj povijesti Knjižnice zapošljava plaćeni knjižničar. Dotada su u Knjižnici dobrovoljno radili uglavnom prosvjetni radnici. Već sljedeće godine zaposlene su dvije knjižničarke te Knjižnica, zaslugama knjižničarke Viktorije Krnjević, prelazi na univerzalnu decimalnu klasifikaciju u poslovanju.

Dječji odjel Knjižnice opremljen je i otvoren 1984. godine te je konačno dobila moderniji i neophodan prostor. U izgradnji i formiranju toga prostora te u organiziranju aktivnosti dječjega odjela Knjižnice veliku je ulogu imala knjižničarka Ljubica Rupnik. Iste je godine 22. i 23. listopada u Ivanić-Gradu organiziran *Mjesec hrvatske knjige*, jedna od najvažnijih kulturnih manifestacija koja promovira hrvatsku knjigu i hrvatske pisce, promiče čitanje te različitim programima okuplja ljubitelje knjige i čitanja. Održana je književna večer na kojoj su sudjelovali Zlatko Krilić, Ivan Kušan, Pero Kvesić, Alojz Majetić, Josip Sever, Sunčana Škrinjarić, Milko Valent, a voditelj je bio književnik Jadranko Bitenc. Sudionici književne večeri održali su susrete s učenicima osnovnih i srednjih škola sa šireg područja Općine Ivanić-Grad.



**Slika 1. Dom kulture u Ivanić-Gradu**

#### **4.3. Gradska knjižnica Ivanić-Grad od 1990. do danas**

Domovinski rat nije omeo rad Knjižnice te je ona kontinuirano pružala usluge svojim korisnicima. Aktivnosti Knjižnice 1998. godine su se, osim promicanja knjige i čitanja, usmjerile i na podizanje kvalitete rada u informativnom i edukacijskom smislu. Knjižnica je razvila suradnju s tadašnjom Gradskom knjižnicom Zagreb, čime je počelo sustavno informatiziranje poslovanja. Instaliran je programski softver *Posudba* koji se u početku primjenjivao samo na odjelu za odrasle i obuhvaćao je inventarizaciju građe, upisivanje korisnika, pregled posudbe i povezivanje s katalogom u centralnoj obradi KGZ-a. Kako se razvijao program ZAKI, širila se i

primjena programa u Knjižnici Ivanić-Grad te se od 2003. godine cjelokupno poslovanje Knjižnice odvija u tome programu.<sup>34</sup>

Knjižnica je tijekom godina mijenjala svoj status. Do 1964. godine djeluje samostalno, a zatim prelazi u sastav Narodnoga sveučilišta koje je 1997. preimenovano u Pučko otvoreno učilište. Od 28. ožujka 2017. Knjižnica postaje samostalna ustanova pod nazivom *Gradska knjižnica Ivanić-Grad*. Knjižnica je godinama imala problema s nedostatkom prostora, kako u slobodnom, tako i u zatvorenom pristupu. Ukupno je obuhvaćala 302 m<sup>2</sup> prostora, od toga 253 m<sup>2</sup> za korisnike i 44 m<sup>2</sup> za osoblje, dok je prema standardima potrebno 618 m<sup>2</sup> prostora. Imala je 24 sjedeća mjesta u čitaonici dnevnoga tiska i 8 sjedećih mjesta u studijskoj čitaonici. Međutim, prostor studijskoga odjela zapravo je bio neadekvatan te su učenici i studenti bili primorani učiti u čitaonici dnevnoga tiska koji je u blizini posudbenoga pulta, zbog čega se nije mogao osigurati potpuni mir. Stoga su u prosincu 2018. godine počeli radovi na renoviranju i proširenju prostora Knjižnice kako bi dobila veći i adekvatniji prostor te kako bi korisnicima omogućila što kvalitetnije usluge. Radovi na proširenju još uvijek traju, a obuhvaćaju rekonstrukciju dijela prostora koje je nekad koristilo Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad te jedan dio postojećeg dijela Knjižnice (dotadašnji dječji odjel). Rezultat proširenja bit će dodatnih 250 m<sup>2</sup> novog prostora za potrebe Knjižnice – mjesta za studijski rad i veći prostor za slobodan pristup (*Slika 2*).

Danas Gradska knjižnica Ivanić-Grad svojim članovima pruža informacijsko-referalne usluge rješavanjem informacijskih upita te pomažući u pronalaženju i pretraživanju informacija za potrebe pisanja domaćih zadaća, referata, seminara, završnih i diplomskih radova, a korisnicima je omogućena i međuknjižnična posudba. Knjižničari također pomažu u pretraživanju knjižničnih kataloga, pri izradi bibliografskih popisa na određenu temu, kod tematskih i retrospektivnih pretraživanja te pri načinu korištenja knjižničnoga fonda. U Knjižnici su dostupna dva računala s internetskim pristupom u svrhu informativnog, obrazovnog i/ili istraživačkoga rada, ima 21 pretplatu na novine i časopise te, osim preko 40000 tisuća svezaka knjižnog fonda, posjeduje i daje na korištenje 900 jedinica AV građe. Tijekom cijele godine u prostoru Knjižnice organiziraju se raznovrsni programi (predavanja, predstavljanje knjiga, radionice, konferencije i sl), a ulaz na sva događanja otvorenog je tipa i slobodan za sve zainteresirane.

---

<sup>34</sup> Grad Ivanić-Grad / urednici Alojz Jembrih, Palma Klun Posavec. Ivanić-Grad : Grad Ivanić-Grad : Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad, 2012. str. 257.



**Slika 2. Posudbeni pult i odjel za odrasle Gradske knjižnice Ivanić-Grad**

#### **4.4. Dječji odjel**

Od svoga otvaranja 1984. godine dječji odjel Gradske knjižnice Ivanić-Grad svojim je aktivnostima kod djece nastojao usaditi želju za čitanjem, naviku posjećivanja knjižnice i kvalitetnog provođenja slobodnog vremena. Prvi podatci o aktivnostima postoje iz 1987. godine kada je na dječjem odjelu ukupno održano 80 aktivnosti na kojima je sudjelovalo 3208 djece. Najviše je bilo videoprograma, tj. gledanja crtića ili dječjih filmova, zatim su održani sati lektire, likovne radionice, promocija knjiga, izložbe, pričanje priča, posjeti učenika pod nazivom *Upoznaj knjižnicu* te akcija *Crtić za vrtić*. Tijekom godina aktivnosti su se mijenjale, ali se intenzivirala suradnja sa školama i vrtićima s područja Ivanić-Grada. U suradnji s tim ustanovama organiziraju se susreti s dječjim književnicima (Silvija Šesto Stipančić, Hrvoje Hitrec, Mladen Kušec, Sanja Pilić, Ana Đokić Pongrašić, Nada Mihoković-Kumrić, Hrvoje Kovačević...), kazališne predstave za djecu predškolske i školske dobi, likovne radionice, upoznavanje predškolaca i učenika 1. razreda s knjižnicom i sl. Dječji odjel Gradske knjižnice Ivanić-Grad privremeno je smješten u čitaoničkom dijelu knjižnice dok ne završe radovi u Knjižnici, kada će i najmlađi korisnici dobiti primjeren prostor za korištenje (*Slika 3*).



**Slika 3. Privremeni dječji odjel Gradske knjižnice Ivanić-Grad**

#### **4.5. Područna knjižnica Kloštar Ivanić**

Gradska knjižnica Ivanić-Grad u svome sastavu ima i područnu knjižnicu u Kloštar Ivaniću. Na tom je području 60-ih godina 20. stoljeća djelovao knjižnični stacionar. Povodom obilježavanja *Mjeseca hrvatske knjige*, 15. listopada 1984. otvorena je područna knjižnica koja djeluje kao ogranak Gradske knjižnice Ivanić-Grad. U knjižnici je zaposlena jedna knjižničarka te je otvorena samo u jednoj smjeni, ponedjeljkom, srijedom i petkom od 8 do 15 sati, utorkom i četvrtkom od 11 do 18 sati. Ljeti je knjižnica otvorena dva dana u tjednu, ponedjeljkom ujutro i četvrtkom poslijepodne. Većinu članova knjižnice čine djeca koja najviše posuđuju lektirne naslove, a nakon toga slijede umirovljenici koji većinom posuđuju beletristiku.

Knjižnica se nalazi u prizemlju zgrade društvenoga doma i sastoji se od dvije prostorije, ukupno 51 m<sup>2</sup>. U jednoj je prostoriji smješten fond za odrasle, a u drugoj je dječji fond. Knjižnica nema čitaonički dio, ima jedno računalo za korisnike s internetskim pristupom, od dnevnog tiska nabavlja samo *Jutarnji list*, a korisnici koji žele pročitati novine u knjižnici, mogu čitati u prostoriji dječjeg odjela gdje su smještena četiri stolića i 12 stolaca, budući da su na odjelu za odrasle isključivo police s knjigama. Područna knjižnica nalazi se na području druge općine,

općine Kloštar Ivanić koja osigurava prostor i plaću knjižničarke, dok ostale troškove rada knjižnice financira općina Ivanić-Grad.

Kako bi se prikazao rad područne knjižnice, provedena je analiza pojedinih parametara.<sup>35</sup> Prema podacima u tablici 2. vidljivo je kako je knjižnica tijekom godina postupno povećavala svoj knjižni fond.

**Tablica 2. Knjižni fond područne knjižnice Kloštar Ivanić**

	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Znanstvena literatura				648	504	593	
Beletristika				1765	3289	3740	
Priručna literatura				31	184	223	
Dječja literatura				1493	1108	1472	
<b>Ukupno</b>	<b>1473</b>	<b>2082</b>	<b>3694</b>	<b>3937</b>	<b>5085</b>	<b>6028</b>	<b>7329</b>

Sav fond je u slobodnom pristupu. Najviše je zastupljena beletristika, potom dječja literatura, dok je najmanje zastupljena priručna literatura.

<sup>35</sup> Usp. Izvještaj o radu knjižnice za 1987. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Izvještaj za 1990. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2003. godinu. Ivanić-Grad : ožujak 2004. str.7. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2008. godinu. Ivanić-Grad : ožujak 2009. str. 8. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2013. godinu. Ivanić-Grad : veljača 2014. str. 8. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2018. godini Ivanić-Grad : ožujak 2019. str. 4. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

#### 4.5.1. Članovi područne knjižnice Kloštar Ivanić

Tablica 3. prikazuje broj članova Područne knjižnice Kloštar Ivanić s dobnom strukturom. Za devedesete godine 20-og stoljeća ne postoje podatci. Iz tablice je vidljivo kako broj korisnika djece tijekom svih godina obuhvaćenih analizom dvostruko premašuje broj odraslih članova. Godine 1987. 301 član bio je učlanjen u Knjižnicu, a nakon toga broj se smanjivao i 2003. godine učlanjeno su tek 174 korisnika. Otada broj ponovno raste te na kraju 2018. godine knjižnične usluge koristi 489 aktivnih članova.

**Tablica 3. Broj članova područne knjižnice u Kloštru Ivaniću**

	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Odrasli	55	64	-	31	112	61	152
Djeca	246	174	-	143	150	238	337
<b>Ukupno</b>	<b>301</b>	<b>238</b>	<b>-</b>	<b>174</b>	<b>262</b>	<b>299</b>	<b>489</b>

#### 4.5.2. Nabava knjiga u područnoj knjižnici Kloštar Ivanić

Tablica 4. prikazuje nabavu knjiga tijekom godina. U navedenim godinama vidljive su značajne razlike u nabavi. U 2003. i 2018. godini nabavljeno je 600 svezaka, dok su 2008. nabavljena tek 132 sveska. Nabava ovisi o financijskim sredstvima koja doznaju osnivač, Županija i Ministarstvo kulture. U godinama koje su imale malu nabavu, nisu doznana sredstva ni osnivača ni Županije, već samo Ministarstva kulture RH, stoga je i nabavljeno malo svezaka.

**Tablica 4. Nabava knjiga u područnoj knjižnici Kloštar Ivanić**

	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Odrasli	-	-	-	477	101	68	243
Djeca	-	-	-	123	31	129	357
<b>Ukupno</b>	<b>394</b>	<b>138</b>	<b>-</b>	<b>600</b>	<b>132</b>	<b>197</b>	<b>600</b>

#### 4.6. Obljetnice

Obljetnice za Gradsku knjižnicu Ivanić-Grad imaju poseban značaj te je obilježeno nekoliko godišnjica s bogatim programom. Povodom 100. godišnjice knjižnice i čitaonice u Ivanić Gradu, Narodno sveučilište Ivanić-Grad izdalo je knjigu *Prošlost i baština* u kojoj je opisana povijest i razvoj Ivanić-Grada od 13. stoljeća do 1977. godine. Za 110. obljetnicu organizirana je izložba starih kajkavskih knjiga pod nazivom *Ljubi rode svoje mило drago* iz zbirke Gerharda Ledića. To su tiskana djela o narodnim poslovicama, pitalicama i zagonetkama. Povodom 115. obljetnice 1992. godine umjetnik Dimitrije Popović predstavio je svoje crteže iz ciklusa *Corpus Mysticum*, književnik Jevrem Brković kazivao je stihove svojih pjesama, a prof. dr. Miroslav Brandt održao je predavanje na temu *Hrvatska kultura u obzorju europske civilizacije*.

Godine 1997. obilježena je 120. obljetnica postojanja Građanske čitaonice te je organizirana izložba slika umjetnika Vasilija Jordana, književna večer Društva hrvatskih književnika na kojoj su sudjelovali Ante Stamać, Slavko Mihalić, Anđelko Novaković, Tonko Maroević i Gojko Sušac. Predstavljen je i pretisak knjige *Želja starinske horvatske kraljice i reč jezika narodnog* (1832.), autora Josipa Kundeka, hrvatskoga pjesnika misionara i rođenoga Ivanićanina. O knjizi su govorili Josip Bratulić, autor kritičke studije uz ovo izdanje, Mirjana Šigir, urednica knjige i Žarko Paić, autor eseja o Josipu Kundeku. Povodom 125. obljetnice izdana je knjižica *Kulturni život u Ivaniću tijekom 19. i 20. stoljeća* autora Žarka Paića te je upriličena izložba bibliofilske antologije hrvatske grafike iz Zbirke Politeo, Faros. 130. obljetnica obilježena je izložbom o Đuri Deželiću povodom 100. obljetnice njegove smrti te predstavljanjem knjige književnika Jadranka Bitenca – *Meko okidanje*. 2012. godine obilježena je 135. godišnjica i tom je prigodom izložena zavičajna zbirka Knjižnice, dok je za 140. obljetnicu otvorena izložba Roberta Gojevića *Femme (Fatale)*

#### 4.7. Tribine

U posljednjih pedesetak godina održano je mnogo tribina (književnih, političkih, znanstvenih) s ciljem povećanja interesa za suvremene teme, stvaranje dinamičnog i suvremenog okružja unutar Knjižnice otvorenog za sve profile uzvanika.

*Kultura dijaloga* pokrenuta je 1994. i održavala se sve do 2002. godine. Uz *Književni petak* Knjižnica grada Zagreba, postala je jedna od najuglednijih tribina u Hrvatskoj. Vodio ju je dr. Žarko Paić, a gostovali su brojni naši i strani književnici, povjesničari, umjetnici, psiholozi i sociolozi.

*Kamo ide Hrvatska* bila je politička tribina koju je od 1993. do 1997. godine vodila Palma Klun-Posavec te je ugostila poznate javne i političke osobe iz Hrvatske.

Tribinu *Kultura dijaloga* 2002. godine zamijenila je *Prva srijeda u mjesecu* kojoj je cilj bio predstaviti i upoznati korisnike, ali i širu javnost s poznatim hrvatskim književnicima. Tribinu je najprije vodio Jadranko Bitenc, a zatim je njegovu ulogu preuzela današnja ravnateljica Knjižnice Senka Kušar Bisić. Gosti tribina bili su Miro Gavran, Enes Kišević, Julijana Matanović, Joža Horvat, Zoran Ferić, Edo Popović i drugi.

Budući da je bilo zahtjevno organizirati dolazak književnika točno određenog dana (prvu srijedu u mjesecu), tribina se do danas nije održala, stoga je 2004. godine osnovana tribina *Deželićevi dani* s ciljem trajnoga sjećanja na Đuru Stjepana Deželića, hrvatskoga književnika i publicista, senatora grada Zagreba, utemeljitelja hrvatskoga vatrogastva i Croatia osiguranja. Tribina se provodi kontinuirano tijekom cijele godine, a vodi je ravnateljica Senka Kušar Bisić. Kroz tribinu se organiziraju susreti s hrvatskim književnicima, promoviraju nove knjige i organiziraju se predavanja vezana uz aktualne teme suvremenoga kulturnoga života, s ciljem upoznavanja i približavanja književne produkcije građanima i povećanja interesa za domaću književnost i suvremene teme.<sup>36</sup> U proteklih nekoliko godina Knjižnica je ugostila brojne goste kao što su Hrvoje Šalković, Mani Gotovac, Ivana Simić Bodrožić, Merita Arslani, Pavao Pavličić, Ante Tomić, Rujana Jeger, Stipe Božić, Irena Orlović, Hrvoje Hitrec, Ivana Šojat, Hrvoje Rupčić, Julijana Adamović, Borivoj Radaković, Tomislav Perko, Ivana Plechinger, Nives Madunić Barišić, Kristijan Novak...

---

<sup>36</sup> Grad Ivanić-Grad / urednici Alojz Jembrih, Palma Klun Posavec. Ivanić-Grad : Grad Ivanić-Grad : Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad, 2012. str. 258.



## 5. ANALIZA STATISTIČKIH PODATAKA NAKON 1955. GODINE

Na temelju dostupnih izvještaja o radu Knjižnice tijekom godina, napravljena je analiza pojedinih parametara. Budući da su u prethodnim godinama spomenuti i obrađeni podatci vezani za prve godine rada Knjižnice, analiza će krenuti s 1955. godinom, zatim će biti obuhvaćene godine: 1958., 1968., 1987., 1990., 1998., 2003., 2008., 2013. i 2018.<sup>37</sup> Posljednje godine prikazane su kako bi se usporedili podatci današnjega stanja s povijesnim parametrima. Nažalost, dokumentacija se tijekom godina vodila neujednačeno, tako da za neke godine postoje detaljni podatci o radu, dok su neke godine obrađene šturo ili čak ne postoji nikakva dokumentacija. Upravo zbog toga nisu mogle biti obrađene sedamdesete godine 20-og stoljeća, budući da o tome razdoblju ne postoje relevantni podatci. Također, analizom nije obuhvaćena periodika niti AV građa jer ti podatci postoje tek za razdoblje nakon 2000. godine.

### 5.1. Knjižni fond

Knjižni fond Gradske knjižnice Ivanić-Grad mijenjao se kroz povijest i s godinama je rastao. Tako je 1955. godine Knjižnica imala manje od 3000 knjiga, dok je 1987. taj broj narastao na preko 20.000 svezaka, a do 2018. na preko 44.000 svezaka, što je velik porast (*Tablica 5.*).

Tijekom godina nisu se bilježili podatci zasebno za svaku vrstu literature, već se prikazivala zbirna statistika, a razgraničena je samo dječja literatura od literature za odrasle. Omjer pojedine vrste literature može se pratiti od 2003. i vidljivo je da je beletristika najzastupljenija, tj. ima najveći udio u ukupnom fondu Knjižnice, između 47 i 51%. Nakon toga slijedi znanstvena literatura (između 24 i 31%), zatim dječja literatura (između 19 i 21%), a najmanje je zastupljena priručna literatura (između 1.7 i 3.5%). Iako ne postoje podatci za ostale godine (za 2018. ponovno su prikupljeni samo zbirni podatci), za pretpostaviti je da je sličan omjer bio i tada, tj. najzastupljenija je bila beletristika jer je ona obično i najtraženija, dok je priručna literatura

---

<sup>37</sup> Usp. Izvještaj o radu knjižnice za 1955. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Usp. Izvještaj o radu knjižnice za 1958. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Pregled knjižnog fonda 1968. godine. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Izvještaj o radu knjižnice za 1987. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Pregled knjižnog fonda 1990.-1998. godine. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2003. godini. Ivanić-Grad : ožujak 2004. str.7. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad., Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2008. godini. Ivanić-Grad : ožujak 2009. str. 8. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2013. godini. Ivanić-Grad : ožujak 2014. str. 8. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2018. godini. Ivanić-Grad : ožujak 2019. str. 4. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

najmanje zastupljena, budući da se te knjige ne nabavljaju u velikom broju primjeraka, a i skuplje su od ostale literature.

**Tablica 5. Knjižni fond Gradske knjižnice Ivanić-Grad**

	1955.	1958.	1968.	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Znanstvena literatura							8.082	9.438	9137	
Beletristika				15.954	17.210	19291	12.427	16.076	19461	35.031
Priručna literatura	2.626	3.650	8.504				469	1.023	1313	
Dječja literatura				4.873	5.436	6108	5.095	6.899	8.020	9.096
<b>Ukupno</b>	<b>2.626</b>	<b>3.650</b>	<b>8.504</b>	<b>20.827</b>	<b>22.646</b>	<b>25.399</b>	<b>26.073</b>	<b>33.436</b>	<b>37.931</b>	<b>44.127</b>

## 5.2. Nabava knjiga

Za 1955. i 1958. godinu nažalost ne postoje podatci o nabavi knjiga, dok su u ostalim godinama zabilježene oscilacije (*Tablica 6.*). Velika je razlika u samo tri godine, 1987. nabavljeno je 1309 svezaka, a 1990. samo 410 svezaka. Veliki se skok dogodio između 1998. i 2003. godine, kada je nabava porasla sa 649 svezaka na 2534. Nakon toga ponovno dolazi do pada, tako da nabava u 2018. godini sa 1756 svezaka još uvijek nije stigla rekordnu nabavu iz 2003. godine. Na uzorku od samo tri primjera ne može se uzeti reprezentativni uzorak što se tiče nabave pojedine vrste literature, međutim vidljivo je da beletristika i ovdje prednjači. Od ukupne nabave, dječja literatura bila je najzastupljenija 1987. godine (43%), a najmanje zastupljena 1990. godine (18%), međutim, tada je i sveukupna nabava bila iznimno niska.

**Tablica 6. Nabava knjiga u Gradskoj knjižnici Ivanić-Grad**

	1955.	1958.	1968.	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Znanstvena literatura	-	-	-	738	336	405	542	270	245	1133
Beletristika	-	-	-				1315	1163	661	
Priručna literatura	-	-	-				79	127	100	
Dječja literatura	-	-	-	571	74	244	598	571	270	623
<b>Ukupno</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>734</b>	<b>1309</b>	<b>410</b>	<b>649</b>	<b>2534</b>	<b>2131</b>	<b>1276</b>	<b>1756</b>

### 5.3. Otpis knjiga

Prema Pravilniku o reviziji i otpisu knjižnične građe, knjižnice su obvezne provoditi revizije svojih fondova periodično, ovisno o obimu knjižnične građe.<sup>38</sup> Gradska knjižnica Ivanić-Grad pripada knjižnicama do 50000 jedinica knjižnične građe te je dužna provoditi reviziju svakih šest godina. Najraniji podatci vezani za otpis su iz 1973. godine kada je otpisano 97 svezaka, stoga 1955. i 1958. godina nisu navedene u analizi ovoga parametra. U obuhvaćenim godinama provedene su dvije revizije, 1986. godine kada je otpisano ukupno 2645 svezaka i 2008. godine, kada je otpisano 1218 svezaka. Iz tablice 7. vidljivo je da 2003. godine nije otpisan nijedan svezak. Razlog je vjerojatno u tome što je 2002. godine provedena revizija (koja ovdje nije navedena), stoga u 2003. godini nije bilo potrebe za otpisom.

**Tablica 7. Otpis knjiga u Gradskoj knjižnici Ivanić-Grad**

	1973.	1978.	1986.	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Odrasli	97	138	1629 (rev.)	118	29	115	-	1218 (rev.)	280	686
Dječji odjel			1016 (rev.)	90	36	107	-			
<b>Ukupno</b>	<b>97</b>	<b>138</b>	<b>2645</b>	<b>208</b>	<b>65</b>	<b>222</b>	<b>-</b>	<b>1218</b>	<b>280</b>	<b>686</b>

<sup>38</sup> Pravilnik o reviziji i otpisu [citirano 14. 8. 2019.] Dostupno na:  
[http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/Pravilnik\\_o\\_reviziji\\_i\\_otpisu\\_gradje.html](http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/Pravilnik_o_reviziji_i_otpisu_gradje.html)

## 5.4. Članovi

Noviji izvještaji (u tablici 8. od 2003. godine) dijele korisnike po dobnim skupinama – djeca do 15 godina, odrasli od 16 do 64 godine i stariji od 65 godina. Budući da u starijim izvještajima postoji samo podjela na odrasle i na djecu, takva je podjela prikazana i tablici 8. Pritom se podrazumijeva da su djeca osobe mlađe od 16 godina, a svi ostali korisnici broje se kao odrasli članovi. U izvještajima za 1955. i 1958. godinu naveden je samo ukupan broj članova, bez dobne podjele. Također, tablica ne prikazuje broj aktivnih članova, već broj članova s važećom iskaznicom.

Iz tablice je vidljivo kako je broj korisnika oscilirao tijekom godina. Značajan se porast broja članova dogodio u samo 3 godine kada se broj udvostručio, 1955. godine bilo je 329 članova, a 1958. godine zabilježeno je 785 članova. Između 1958. i 1968. godine nije se dogodio značajan pomak, u deset godina broj članova povećao se za 64. Zbog nedostatka valjane dokumentacije ne može se sa sigurnošću reći što se s brojem članova događalo tijekom 70-ih godina 20. stoljeća. Godina 1987. bilježi 1649 članova, da bi se 1990. godine taj broj smanjio na 1312. Otada je broj članova u blagom porastu te je na kraju 2018. godine zabilježen ukupno 2071 član.

Što se tiče strukture članova, od 1968. godine, dakle otkada je prikazana dobna struktura, broj odraslih članova premašuje broj članova djece. Međutim, usporedno s povećanjem broja odraslih članova, povećava se i broj djece. Razlika je vidljiva u posljednje dvije navedene godine kada se povećava broj odraslih, a smanjuje broj djece – 2013. godine zabilježeno je 930 članova djece, a 2018. broj je pao na 870.

**Tablica 8. Broj i struktura članova u Gradskoj knjižnici Ivanić-Grad**

	1955.	1958.	1968.	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Odrasli			467	877	713	710	1138	987	1140	1201
Djeca			382	772	596	602	656	795	930	870
<b>Ukupno</b>	<b>329</b>	<b>785</b>	<b>849</b>	<b>1649</b>	<b>1309</b>	<b>1312</b>	<b>1794</b>	<b>1782</b>	<b>2070</b>	<b>2071</b>

## 5.5. Posudba knjiga

U tablici 9. navedena je statistika posudbe knjiga u razdoblju od 1955. do 2018. godine. Prikazana je statistika po dobnoj strukturi, budući da ne postoje podatci o posudbi po vrsti literature. Za 90-e godine 20-og stoljeća ne postoje podatci o posudbi, a za 2018. godinu naveden je samo ukupan broj posudbi.

Iz tablice je vidljivo da je, od svih godina obuhvaćenih analizom, 1987. imala najveći broj posudbi, čak 38977. Kada se to uspoređi s ukupnim brojem članova iste godine, može se zaključiti da je svaki član pročitao 23 sveska, što su gotovo dva sveska mjesečno. Velik pad u broju posuđenih svezaka dogodio se između 1987. i 1990. godine kada je posuđeno 13536 svezaka manje, međutim istovremeno se dogodio i pad broja članova, što onda objašnjava i pad posudbe. Naredne godine nisu uspjele dosegnuti rekord posudbu iz 1987. godine.

Nakon 1990. godine broj posudbi opet je u porastu, ali se ponovni pad dogodio između 2013. i 2018. godine. Što se tiče razlike u posudbi između djece i odraslih, u godinama u kojima je zabilježena ta podjela, vidljivo je kako odrasli imaju mnogo više posudbi od djece, što je i razumljivo, s obzirom na to da odraslih članova ima više. Minimalna razlika u broju posuđenih knjiga bila je 1987. godine, kada su djeca posudila tek stotinjak knjiga manje od odraslih korisnika. Iako se ne može sa sigurnošću tvrditi, razlog tome možda je u brojnim aktivnostima za djecu koje su održane na dječjem odjelu Knjižnice, a spomenute su ranije u radu. Nakon 1987. godine broj posudbi djece mnogo je manji u odnosu na broj posudbi odraslih korisnika.

**Tablica 9. Posudba knjiga u Gradskoj knjižnici Ivanić-Grad**

	1955.	1958.	1968.	1987.	1990.	1998.	2003.	2008.	2013.	2018.
Odrasli				19.542	15.061	-	21.138	19.725	22.752	
Djeca				19.435	10.380	-	8.592	8.591	9.824	
<b>Ukupno</b>	<b>3.409</b>	<b>5.935</b>	<b>18.400</b>	<b>38.977</b>	<b>25.441</b>	<b>-</b>	<b>29.730</b>	<b>28.317</b>	<b>32.576</b>	<b>29.788</b>

## ZAKLJUČAK

Gradska knjižnica Ivanić-Grad od samih je početaka kulturno-zabavni centar, centar kulturnog, prosvjetnog i društvenog života. Tadašnja Građanska čitaonica bila je usko povezana s mnogim kulturnim ustanovama (Učiteljski pedagoški zbor, Matica hrvatska, Društvo sv. Jeronima, Prosvjetni savez, Hrvatska pjevačka društva *Zagreb* i *Lisinski*, Pučko sveučilište u Zagrebu, Zdravstveni odsjek, Jugoslavenska matica, Crveni križ...) čiji su predavači dolazili u Ivanić-Grad, a zatim i u okolna sela. Osim predavanja koja su imala prosvjetni karakter, organizirane su i književne večeri, glazbene priredbe, koncerti, predstave i sl., a dvadesetih godina Čitaonica je imala i svoju glumačku družinu. Dakle, Knjižnica je od osnutka nastojala djelovati svestrano, a sve manifestacije bile su javne i namijenjene širokim slojevima društva. Na taj je način pratila razvoj ustanova koje su se širile iz Zagreba kao narodne čitaonice, a čije je svrha bila uzdizanje izobrazbe.

Iako je tijekom godina Knjižnica imala financijskih poteškoća, nikada nije prestala s radom te postoji već pune 142 godine. Nažalost, nedostaje sustavna dokumentacija o radu Knjižnice za sredinu 20-od stoljeća te je u ovom radu dan prikaz dostupnih statističkih podataka za to razdoblje.

Osim povijesnog razvoja Knjižnice, u radu su prikazani podatci o broju članova, knjižnome fondu i drugim parametrima važnima za njezino funkcioniranje. Iz svega navedenog, vidljivo je kako je Knjižnicama s vremenom povećavala svoj fond, usluge, broj članova i razvijala se tako da danas djeluje kao informacijsko i kulturno središte Ivanić-Grada. Svojim aktivnostima djeluje na stvaranje i jačanje čitalačkih navika djece od rane dobi, upoznaje svoje građane s autorima i književnim novitetima i na taj način podupire osobni razvoj pojedinca i stvara mogućnost za osobni razvitak.

## LITERATURA

Čitaonica. // Hrvatska enciklopedija. Mrežno izd. Zagreb : Leksikografski zavod Miroslav Krleža, cop. 2019. Dostupno na: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=13430> (10. 8. 2019.)

Dautović Mileusnić, D. Povijest knjižnice Vjekoslava Majera : diplomski rad. Zagreb : Filozofski fakultet, 2017.

Grad Ivanić-Grad / urednici Alojz Jembrih, Palma Klun Posavec. Ivanić-Grad : Grad Ivanić-Grad : Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad, 2012.

Gradska knjižnica Ivanić-Grad. [citirano 5. 9. 2019. ] Dostupno na: <https://www.gkig.hr>

Hebrang Grgić, I. Kratka povijest knjižnica i nakladnika : s kodovima i aplikacijom. Zagreb : Naklada Ljevak, 2018.

Ivanić-Grad : prošlost i baština / uredili Berislav Kezele, Viktorija Krnjević, Jadranka Rajčević. Ivanić-Grad : Narodno sveučilište Ivanić-Grad, 1978.

Ivanić-Grad online. [citirano 19. 8. 2019.] Dostupno na: <http://www.ivanic-grad.hr/grad/ivanic-grad/>

Paić, Ž. Kulturni život u Ivaniću tijekom 19. i 20. stoljeća : 125 godina Knjižnice i čitaonice Ivanić-Grad. Ivanić-Grad : Pučko otvoreno učilište Ivanić-Grad, 2002.

Pravilnik o reviziji i otpisu [citirano 25. 8. 2019.] Dostupno na: [http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/Pravilnik\\_o\\_reviziji\\_i\\_otpisu\\_gradje.html](http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/Pravilnik_o_reviziji_i_otpisu_gradje.html)

Stipanov, J. Povijest knjižnica i knjižničarstva u Hrvatskoj : od početaka do današnjih dana. Zagreb : Školska knjiga, 2015.

Stipčević, A. Povijest knjige. Drugo, prošireno i dopunjeno izdanje. Zagreb : Matica hrvatska, 2006.

Udruga Prijatelji baštine. [citirano 19. 8. 2019.] Dostupno na: <http://www.prijatelji-bastine.hr/povijest-i-bastina/ivanic-tvrda>

Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2003. godini. Ivanić-Grad : ožujak 2004. str.7.  
Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2008. godini. Ivanić-Grad : ožujak 2009. str. 8.  
Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2013. godini. Ivanić-Grad : veljača 2014. str. 8.  
Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Anketni upitnik o radu narodnih knjižnica u 2018. godini. Ivanić-Grad : ožujak 2019. str. 4.  
Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj tajnika za 1906. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1908. i 1909. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1911. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj tajnika za 1919. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj tajnika za 1922. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj tajnika za 1930. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj tajnika za 1932. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1933. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1934. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1935. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1936. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1938. i 1939. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj knjižničara za 1940. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj tajnika za 1942. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj o radu knjižnice za 1955. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj o radu knjižnice za 1958. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj o radu knjižnice za 1987. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Izvještaj za 1990. godinu. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.



Pravila Gradjanske čitaonice u Ivanić-Gradu. Ivanić-Grad : 1877. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Pravila Gradjanske čitaonice. Ivanić-Grad : 1893. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Pravila Građanske čitaonice u Ivanić-Gradu. Ivanić-Grad : 6. 1. 1932. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Pregled knjižnog fonda 1968. godine. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Program rada. Ivanić-Grad : 15. 8. 1931. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

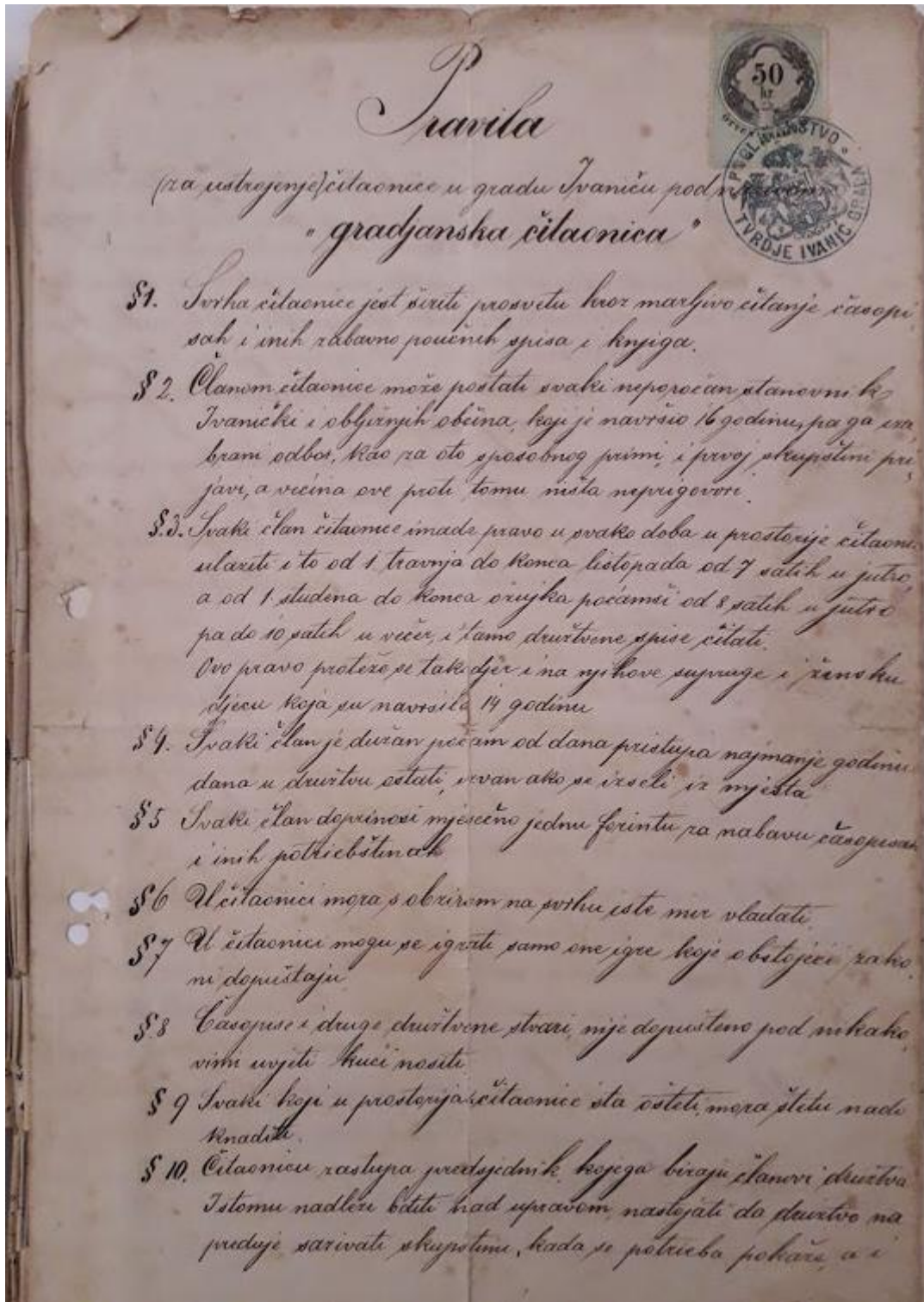
Referat u povodu 100. godišnjice osnivanja i djelovanja knjižnice i čitaonice Ivanić-Grad. Ivanić-Grad : 9. 12. 1977. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

Zapisnik sjednice Glavne skupštine od 12. 1. 1895. Pismohrana Gradske knjižnice Ivanić-Grad.

## PRILOZI

Prilog 1.

Originalna Pravila za ustrojenje čitaonice u gradu Ivaniću pod nazivom „građanska čitaonica“



- onda ako bi većina članova u narnaku predmeta to  
 razlikovala; svaki put tako ono doba za to izabrati koji će naj  
 shodnije biti da većina članova prisustvovati mora.
- § 11 Članovi društva biraju si odbor gospodarski i iz dva, a oni  
 iz među sebe tako biraju si blagajnika i bilježnika, koji  
 će se ne samo sav upravnim i blagajničkim posao obavljati, ne  
 go i sve im potrebne nabavljati, naravno uz predhodno  
 ili naknadno odobrenje skupštine.
- § 12 Predsjednik citaonice i gospodarski odbor, biraju se svake  
 godine te se mogu spet na novo i stari izabrati.
- § 13 Svake godine po odlanput dazi se glavna skupština, kojoj o  
 ber racine polare, i istu o stanju i uspjehu društva prethano  
 ubavještuje.
- § 14 Na skupštine razlikovane, da je barem polovica u gradu Ivanici  
 prebivajućih članova prisutna. Kod glasanja odlučuje rela  
 tivna većina prisutnih članova, uključivo i glas predsjednika.
- § 15 Tako članovi kao i izvanyki članovi imaju se o svakoj skupštini  
 shodnim putem ubavještit, nedodje li koji, to se ima isti sa  
 skupštam i bez njega stvarima pokazati.
- § 16 U svakom viceanju ima se zapisnik voditi, kojega ima  
 predsjednik i članovi odbora podpisati.
- § 17 Onim stranskim osobam dozvoljeno je citaonici polaziti  
 koji budu po kojim člani citaonice dovedeni i u koliko se  
 njihovo održanje bezvoljenje preko citanajet člana neprótire.
- § 18 Ako društvo dobije budi dobrovoljni prinesci, budi po klonom  
 ili krunjem, smatra se razpolovivom imetkom citaonice.
- § 19 Ako bi se citaonica razšla i p prestala bivati, onda raz  
 polare velika skupština njezinim imetkom.
- § 20 Trietam časopisi imaju se po krest citaonice putem javne daz.



Prilog 3.

Abecedni katalog pisaca Građanske čitaonice u Ivanić-Gradu



1004	Baar	: Ljupkova gardana
798	Babić	: Zabrane Jordyške noval
193	Badalić	: Zabrane /jeme
44	Badalić	: Kroatika ontologije
985	Bakunin	: Manifest
549	Bang	: Sveta knjige
684	Bakac	: Veće knjige
687	Bakac	: Zrva zine
666	Barbis	: Sakao
696	Barbusc	: Gaganj
318	Barle	: Hke sa nla
1019	Barros	: Vt na kontu
803	Bastuloni	: Franjski knjzovi
850	Bastus	: Knjige
549	Barnović	: La dekolieu
243	Basarič	: Arkovost sa zornu stakla
732	Basarič	: Pedagogija
944	Bašić	: Mocište
341	Bazala	: Povijest florentije
497	Bauć	: Lavjet
25	Bauć	: Kletva negjre
305	Bauć	: Knjige udru
897	Bauć	: Zaika nspominje
241	Banadukovska	: Poljske vojvode
185	Banadukovska	: Knjige
536	Bepo	: Novle
809	Begović	: Tomazi sebi na 657
337	Begović	: Gospoda Vaterska
812	Begović	: Male komedije
866	Begović	: Gmja n koricegi
888	Binić	: Lilla Venca
624	Binnott	: Ista profana ljubav
893	Bensit	: Atlantida
277	Bepo	: Zora

Prilog 4.

Izvještaj tajnika za 1906. godinu

Izvještaj!

Glavna glavna skupštino! ovime dolazim  
po dužnosti svojij da izvjestim vru glavnu glavnu  
skupštinu v tajničkom poslovanju za god 1906

1.) Članova jest bilo u mjenam mcinu 1906

a.) Redovitih	44
b.) Pridošlih	5
ukupno:	49-
izostali	9-
nadalje ostalo	40.

Izvanrednih

a)	20
b.) pridošlih	21
	41.
izostalih	25.
nadalje ostalo	16..
redovitih	40.-

Dakle ukupno ima 56.- članova.

2.) čtovine  
koje su se obrzale u god 1906 u gradjanstvu  
čtovinica

1. starodne čtovine.	Kr. 13.-
2. Obzor.	14-

Prilog 5.

Pečat Građanske čitaonice



Prilog 6.

Inventarna naljepnica Građanske čitaonice i označavanje knjiga



Prilog 7.

Članska iskaznica Građanske čitaonice

KNJIŽNICA  
GRAĐANSKE ČITAONICE  
u  
IVANIĆ-GRADU

Broj: 1193

ČITALAČKA ISKAZNICA

vrijedim za:

G. Merck Pavlo

Ivanic grada

Knjižničar: Kramer      Pratsjednik:

Antoni Pavlo

PRAVILNIK

§.1 Pelazak knjižnice dozvoljen je u samo zato određenim satovima.

§.2 Svaki pelaznik mora uz oštetu od 1 Din, da si pribavi čitalačku iskaznicu.

§.3 Pelaznici mogu na jednom danu kod sebe u perabi najviše 3 knjige i to najdulje 2 tjedna.

§.4 Knjige se samo mogu posuđivati uz iskaznicu. Vlasnik iskaznice jamči za sve knjige posuđene na istu.

§.5 Knjige posuđivati trećim osobama najstrože je zabranjeno.

§.6 Tko knjigu ošteti jamči za štavu njenu vrijednost. Stoga je svaki dužan pri posuđivanju kao i pri vraćanju knjige zanatati.

§.7 Tko knjigu zadrži preke dozvoljenog roka dobiva opomenu, te ima za opomenu da plati 1 Din. Nastanu li prepetrazi knjige vodi treškevi te je isti doližnik da nadeknadi.

§.8 Svaki pelaznik već samim upisom se obvezuje, da se pakerava ovim pravilniku i da se ujedno podvrgava nadležnosti sudbenih vlasti gdje se knjižnica nalazi.

U Ivanic-Gradu, dne 30 travnja 1933





Prilog 8.

Statistika posuđenih knjiga u Građanskoj čitaonici 1932. godine

*Statistika posuđenih knjiga u god 1932.*

<i>A</i>	<i>Ime</i>	<i>I</i>	<i>II</i>	<i>III</i>	<i>IV</i>	<i>V</i>	<i>VI</i>	<i>VII</i>	<i>VIII</i>	<i>IX</i>	<i>X</i>	<i>XI</i>	<i>XII</i>	<i>Σ</i>
1	<i>Amor Katica</i>	2	1	3	2			2				1	5	16
2	<i>Baršić Jelka</i>	6	4	7	3									20
3	<i>Bilović Kasa</i>		3				3	4	10		9	7	4	41
4	<i>Baršić Kasa</i>	6	2	3	14	5	5	7	8	16	8	2		64
5	<i>Baršić Misa</i>	2				5								7
6	<i>Budoj Edward</i>			2										2
7	<i>Barbanić Ivo</i>				1					2	3	1	5	12
8	<i>Brebni Milan</i>					3		6	3				6	18
9	<i>Banošić Kasa</i>									3	2	3		8
10	<i>Bileković Maks</i>												1	1
11	<i>Čorak Ivo</i>									3				3
12	<i>Čurkuš Nikola</i>			6				2		2	4	6		20
13	<i>Čurak Stjepan</i>										3	7	1	11
14	<i>Hribl Edward</i>			8	5	2	5	5	8	5	4	15	6	63
15	<i>Hanelik Ranko</i>	4	2	5	4	5								20
16	<i>Hribil Selimie</i>											4	6	10
17	<i>Hribl Mladan</i>				3			1	4					8
18	<i>Hronat Ivo</i>								4	2		7	4	17
19	<i>Kramar Stjepan</i>	8		5			9	4	12	3	16	12	15	84
20	<i>Kalabrić Luka</i>	10			2			4		2		3		21
21	<i>Korčević Mary</i>		5		4		5	8	8	4	5	3	3	44
22	<i>Klun Mato</i>			10	6	6	7	13	3	3	9		9	67
23	<i>Kukec Čajko</i>			4							5	5	7	17
24	<i>Kuzić Ana</i>			4			10	8	7		5	4		38
25	<i>Kidriček Katica</i>								10	5				15
26	<i>Keljin Josif</i>											1		1
27	<i>Klaonić Anka</i>										9	9	5	23
28	<i>Ladunović Mato</i>	1			2			2						5
29	<i>Matica Čajko</i>					5	3					3	1	12
30	<i>Maskolan Marijan</i>	4		3	3				3		3			16
31	<i>Mart Milka</i>		2	5			3							10
32	<i>Muzar Anka</i>									3	17			20
33	<i>Mihun Franjo</i>											1		1
		43	19	61	49	31	50	66	74	57	104	93	78	731

	Prenos													45	49	61	69	31	50	66	74	57	104	93	79	731		
34	Harkooni To																						12	12				
35	Hundak Melka																							6	6			
36	Mert Sjyau																							1	1			
37	Logus Suro																							3	3			
38	Kosoi Capetko								4	13				16										5	38			
39	Sociari Pijea				3	4				3															10			
40	Kosoi Teruya				3	4	8	2	4	4						2	4		5						35			
41	Seumann Mirko																								1	1		
42	Padloma Ruka				4	6	8	6	1	9	1					8	10		8						70			
43	Paskiko Mijo																9	6		8						23		
44	Paultik Fraujo																2									2		
45	Tarin Ljuba										2								2	3						7		
46	Rebelic Karija				16	6	5	4	8	11	4				5	4	4	5								72		
47	Piji Miroslav				9														2							11		
48	Peloi Karija				5	4	5																			14		
49	Kicou Joan				8													5	5	1						19		
50	Kallia Eisa				7							5														12		
51	Toncici Lonimir															2	2									4		
52	Paulic Suro				1											1		3	2							7		
53	Pautic Pijea							5	3										2	2						12		
54	Kerujar Terorija								8					1		2	2	2								15		
55	Fiskoni Anka				1	3	3							13	8	4				8						50		
56	Folak Sjyau												11	5	5	2	2		10							35		
57	Kuzinovec Capetko													4												11		
58	Voloni Stasko																		2							2		
59	Lajcic Vikala																									3	3	
60	Kermisica Fraujo																										4	4
Ukupno:					50	20	28	38	18	42	25	23	37	40	44	96	487											
Ukupno:					93	39	89	87	49	92	87	97	94	144	137	175	1211											

God 1936   
 God 1939 



## **POVIJESNI RAZVOJ GRADSKE KNJIŽNICE IVANIĆ-GRAD**

### **SAŽETAK**

Tema ovoga rada jest povijesni razvoj Gradske knjižnice Ivanić-Grad. Na početku rada općenito je prikazana povijest hrvatskih knjižnica, zatim posebno povijest hrvatskih narodnih knjižnica te kratka povijest Ivanić-Grada. Razvoj Knjižnice prikazan je kroz nekoliko razdoblja – od osnutka Građanske čitaonice 1877. do 1945. godine, zatim od 1945. do 1990. godine te od 1990. godine do danas. Nakon toga navedeni su statistički podatci koji prikazuju stanje knjižnoga fonda, nabavu knjiga, broj članova i drugih parametara važnih za poslovanje Knjižnice tijekom godina.

**KLJUČNE RIJEČI:** Gradska knjižnica Ivanić-Grad, povijest narodnih knjižnica, statistički podatci, analiza, izvještaji

## **HISTORICAL DEVELOPMENT OF IVANIĆ-GRAD CITY LIBRARY**

### **ABSTRACT**

The subject-matter of this paper is the historical development of Ivanić-Grad City Library. At the beginning of the paper we show the history of Croatian libraries and then the history of Croatian public libraries, continuing with the history of the City of Ivanić-Grad. Development of the Library is shown through several periods, from the founding of Civic Reading Room in 1877 until 1945 and from 1945 until 1990, finishing with the period from 1990 until today. At the end we gave statistical data which show the extent of the book fund, procurement of books, number of members and other parameters relevant for the management of the Library through the years.

**KEYWORDS:** Ivanić-Grad City Library, history of public libraries, statistical data, analysis, reports